

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 126 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SCOVENECE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Roke Anglije nad Srednjo Evropo

Bivšega angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea so častniki naprosili, naj jim opiše svoje vtise o kronanju angleškega kralja. Stari keltski lisjak iz Walesa jim je odgovoril, da ga je pri kronanskih svečanostih najbolj zanimala — srednja Evropa, češ, da je ob priliki, ko so bili skoraj vsi v Londonu bivajoči evropski državniki zaposleni z reševanjem srednje evropskega vprašanja, bil tudi Jurij VI. kronan za angleškega vladarja. S to svojo hudomušno opazko je Lloyd George na njemu lasten način podčrtal presenetljivo dejstvo, da se angleška vlada dozdaj še ni nikoli tolikanj pečala s srednjeevropskimi problemi, kakor ravno zadnje tedne. Kronanja angleških kraljev, je dejal Lloyd George, da so dogodki, ki se periodično ponavljajo, medtem ko je poseganje angleškega zunanjega ministrstva v srednje evropske težave nekaj, kar se še ni pripetilo.

Najbolj delovni državniki ob priložnosti kronanskih slovesnosti v Londonu so bili angleški zunanji minister Eden, češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža, avstrijski tajnik za zunanje zadeve Guido Schmidt in nemški maršal von Blomberg, da ne imenujemo še kneza — namestnika Pavla, ki je razvijal svojo delavnost v krogu angleške kraljevske družine. Ti moške so dali ozračje vsem političnim razgovorom, ki so potisnili v ospredje vsega zanimanja položaj, ki je nastal ob obalah Dunaja v srednji Evropi. Zatorej tudi ni nič čudnega, če se je iz londonskih posvetovanj izcimila čisto jasna podoba zunanje-političnih trenj, ki se križajo po srednji Evropi, tako da danes ni več tako težko spoznati resnice skozi meglo konferenc in paktov, ki obdaja obdonavski prostor.

Izkoriščajoč sorazmerno onemoglost francoske zunanje politike, ki ji je zlomila hrbet prekucijaska notranja politika vlade ljudske fronte, ter angleško prezaoplenost s pripravami za obrambo imeprija, ki je bila preveč dolgo zanemarjena, sta Italija in Nemčija, sledeč dinamičnemu gonu svojih drug drugemu zelo podobnih režimov sklenili medsebojno zvezo, ki nosi ime beretengadenskih pisem ali protokolov. Italijansko-nemška zveza, ki je dobila tudi ime osi Rim—Berlin, je imela namen, da čisto po trgovskih načelih isto usmeri zunanjo politiko obeh držav v gotovih, vnaprej določenih vprašanjih, to pa na podlagi dajatev, ki sta si jih medsebojno obljubili. Nemčija je Italiji obljubila svojo pomoč v vseh vprašanjih Sredozemskega morja kakor tudi pri izkoriščanju bogastev abesinskega imperija. Italija pa je morala Nemčiji obljubiti gotove dobrote v Podonavju kakor tudi moralno oporo v borbi proti komunizmu, to je proti sovjetski Rusiji. Glavni predmet kupčije pa je bila srednja Evropa, kjer si je Nemčija izgovorila svobodne roke v pogledu Avstrije in Češkoslovaške, in sicer tako, da Italija ne bi več pošiljala svojih oboroženih sil na avstrijsko mejo, če bi tamkaj nastali kakšni politični potresi in da bi italijanska vlada na to pazila, da se ne bi Avstrija vezala recimo s Češkoslovaško v kakšnem novem obrambnem bloku. Na osi Rim—Berlin naj bi bila v sredini kot obsek pripeta še Avstrija za morebitne nemške »dinamične« potrebe.

Zgoščen razgovori državnikov v Londonu so pokazali, da zapadni velesili nista pripravljene vzeti na znanje politični red, ki sta ga določili Italija in Nemčija. Ne samo, da nista pripravljene vzeti ga mirno na znanje, marveč, da sta Anglija in ob nji tudi Francija odločeni, da se zeta po učinkovitih protiukrepih, ker pade vsakomur v oči, da italijansko-nemška zveza v srednji Evropi kvarno vpliva na uveljavljanje angleške moči na Sredozemskem morju.

Češkoslovaškemu ministrskemu predsedniku ni bilo prav nič težko, prepričati angleško zunanje ministrstvo, da je neoviran obstoj češkoslovaške države in njena varnost pred kakršnikoli nemškimi osvajaalnimi načrti prvenstvene važnosti za evropski mir in za normalno življenje angleškega imperija. A tudi dr. Hodža je dobro razumel angleški nasvet, naj češkoslovaška sama poskuša odstraniti napetost ob svojih mejah, ker bo v tem primeru Angliji mnogo lažje zastaviti vso svojo moralno težo za obrambo češkoslovaške varnosti. Tudi avstrijski državni tajnik za zunanje zadeve Guido Schmidt, ki je prišel v London z negotovim občutkom, da leži Avstrija na nevarnem preprihu, odkar je postala predmet barantanja med Italijo in Nemčijo, se je po par dneh vrnil z osvežujočo zavestjo, da zapadni velesili v svojem lastnem interesu prav lahko nadomestita jamstva, ki jih je Italija odpovedala in da sta pripravljene to tudi storiti, če Avstrija od svoje strani skuša odstraniti napetosti, ki se vedno vladajo na nekaterih njenih mejah. S tem je bil dan stvaren mišljaj, naj se med tremi srednjeevropskimi državami: Avstrijo, Češkoslovaško in Madjarsko omogoči neka skupnost vsaj na tistih področjih, ki po obstoječih političnih zvezah niso izključena. Že v Londonu, tako rekoč pred oči angleške vlade, so se predstavniki omenjenih treh držav večkrat sestali ter skupaj pretehtali obseg istovetnih brig, ki jih vse tri enako tarejo, kakor tudi dejanske možnosti, da jih s skupnimi naporii ublaže, ne da bi s tem trpele politične obveznosti, ki so jih prej vsaka zase sklepale z drugimi državami. Ko se je dr. Hodža vrnil v Prago, je smel smelo dejati, da »Češkoslovaška ni več osamljena« in Guido Schmidt se je smel polivaliti, da so »zapadne velesile razumele avstrijske potrebe«.

Iz tega je dovoljeno sklepati, da so bili med kronanskimi slovesnostmi v Londonu sprejeti sklepi, ki so takšne narave, da bodo zavili one težnje italijansko-nemške zveze, ki so škodljive za politično ravnotežje v srednji Evropi, kakor tudi tiste čudne izrastle na osi Rim—Berlin, ki ogrožajo neoviran obstoj nekaterih srednjeevropskih držav, katerih nemoteno življenje pa je za Evropo vprašanje obstoja ali smrti. Niko ni pričakoval kakšnih

Kljukarji razburjajo Dunaj

Hitlerjevska himna iz 30.000 grl

Pred novim valom

narodnosocijalističnih demonstracij po vsej Avstriji

Dunaj, 23. maja 1937.

Danes popoldne in noč so bile tukaj velike narodnosocijalistične manifestacije, in sicer ob priliki rokometne tekme med nemškim in avstrijskim moštvom na tukajšnjem stadionu. Na igrišču se je zbralo nenavadno veliko število športnih navdušencev. Prodanih je bilo 42.000 vstopnic. Oblasti so že vnaprej vedele, da bodo dunajski narodni socijalisti to priložnost verjetno izkoristili za kakšne hitlerjevske demonstracije in so v ta namen poslale v stadion 4000 članov domovinske fronte ter rezervirale za uniformirano in civilno policijo 5000 sedežev. Oblasti se niso motile razen v tem, da niso predvidele tako obsežne in organizirane udeležbe hitlerjevcev.

Ko je nemško moštvo vkrakalo v stadion in je godba zaigrala hitlerjevsko nacionalno himno (Horst Wesselova pesem), se je množice polastilo silno navdušenje, posamezniki so privlekli iz žepov kratke zastavice s kljukastim križem ter začeli z njimi mahljati, istočasno pa so povzeli melodijo in jo peli iz polnih grl. Domovinska fronta, ki se je trudila, da bi prevladala na tribunah, je morala kmalu uvideti, da je brez moči proti glasovom

30.000 hitlerjevskih grl, ki so se na vso moč drla na čast sosedni državi. Demonstracija je bila še bolj vidna, ko je pri vходу avstrijskega moštva godba zaigrala Dolfusovo himno in je večina stadiona kar naenkrat padla v globok molk ter je bilo slišati samo petje domovinske fronte in policistov. Vseh 30.000 narodnih socialistov pa se je vsedlo. Enako razpoloženje je trajalo ves čas med igro, ko je skoraj ves stadion vpil svoje navdušenje za nemško moštvo, med tem ko so proti avstrijskemu moštvu vpili ter ga po določenem načrtu izžvižgali. Ko je bila igra končana s 15 proti 6 goli za Nemčijo, narodnosocijalističnega rjovenja ni hotelo biti konec in so se zopet prikazale v desetih tisočih kljukaste zastavice, s katerimi je občinstvo pozdravljalo Nemce.

Medtem ko je bila na stadionu demonstracija takorekoč le besedna, se je po igri, ko se je bilo treba raziti, razvila v dejansko. Na vseh koncih in krajih je prišlo do hudih spopadov, tako, da je morala policija na več krajih posredovati s pendreki, da je razgnala hitlerjevske in domovinske pretepače. Končno je morala policija poklicati na pomoč motoriziran oddelek, ki je mno-

žice uspešno razgnal. Aretiranih je bilo nad 200 narodnih socialistov, ki so jih odpeljali v modernih tovornih avtomobilih v dunajske zapore. Nočjo so jih obdržali samo še 41, ker so jim dokazali, da so se pretepali.

Oblasti, ki jim je treba pripoznati, da niso izgubile glave, imajo vtis, da je bila demonstracija skrbno pripravljena, in sicer od »skritih« tehničnih tajništvev hitlerjevcev. Oblasti imajo nadalje vtis, da hočejo narodni socialisti v bližnjih tednih po določenem načrtu motiti mir z organiziranjem javnih demonstracij, tako, da bi izzvali kakšne težje nerede, ki bi dali nemškim oblastem povod, da nastopijo proti dunajski vladi, češ, da se ne drži pravne pogodbe z dne 11. julija 1936. Avstrijska vlada bo odlej poskrbela, da bo imelo avstrijsko ljudstvo čim manj »kulturnih« stikov z Nemčijo, ker to je edini način, da se prepreči demonstracije, ki lahko resno spravijo v nevarnost mir v Srednji Evropi.

Dunaj, 25. maja. c. Nemški veleposlanik na Dunaju von Papen se je vrnil na Dunaj, kjer bo opravljal svoje posle v redu naprej.

„Bela knjiga“ rdeče Španije

Zakulisna mešetarenja za premirje v Španiji

Francov protest: Dve tretjini v mojih rokah

Zeneva, 25. maja. c. V Zenevi se najtežja vprašanja še zmeraj rešujejo za kulisami. Svet ZN je sicer imel popoldne ob 16.30 zopet sejo, toda seja je bila kratka in govorilo se je le o vzporednih vprašanjih.

Glavni dogodek današnjega dne je bil ta, da je španska delegacija pod vodstvom del Vaye predložila svetu ZN »Belo knjigo« vlade v Valenciji. Vlada v tej knjigi očitno dolži Nemčijo in Italijo, da podpirata generala Franca. V knjigi tudi navaja vse podatke o tej podpori. Ob koncu zahteva »Bela knjiga«, da naj svet ZN obsodi Italijo in Nemčijo.

Kmalu nato pa je prišla iz Burgosa protestna brzojavka generala Franca. Franco protestira proti temu, da si vlada v Valenciji lasti naslov zastopnika španske države in španskega naroda. General Franco poroča, da ima sedaj svojo upravo vpostavljen v dveh tretjinah Španije. Prav tako pa gošpodari nad vsemi španskimi kolonijami in protektorati.

Tajništvo ZN sedaj šele prevaža dokument vlade v Valenciji. To bo najbrž trajalo precej dolgo in nato bodo morali vsi člani sveta ZN ta dokument preučiti. Šele nato bi svet ZN lahko kaj rekel o tej knjigi, če si bo sploh upal govoriti o tej zadevi. Rešitev bi vsekar bila zelo težavna in zato nekateri menijo, da je za kulisami že pripravljen ta postopek: svet ZN bo vzel na znanje knjigo španske vlade in sprejel resolucijo, v kateri bo prosil odbor za nevmešanje v Londonu, da naj dela nekoliko hitreje.

Baje tudi valencijska vlada ne zahteva preveč radikalno postopanje. Vlada v Valenciji predlaga samo ta postopek: velesile naj posredujejo med Valencijo in Burgosom samo v tej smeri, da se organizira odhod prostovoljcev iz Španije. Pač pa velesile ne bi smele posredovati premirja med obema estrankama.

Po bojiščih

Vojskovanje čedalje bolj strahotno

Salamanca, 25. maja. b. Republikanska letala so včeraj v Palma de Majorca strahovito bombardirala nezavarovana mesta. Škoda je ogromna in številno človeških žrtev veliko. Zločinsko početje rdeče vojske, ki pošila zadnje dni letalske eskadre izključno nad nezavarovana mesta v ozadju, kjer ni nobenih varnih vojaških zgradb, je povzročilo smrt

pismenih jamstev od strani Anglije ali Francije, da bi vzelo varnost Avstrije, Češkoslovaške in drugih držav pod varstvo svojih oboroženih sil. Takšnega jamstva tudi nikdo ni zahteval. Tudi ni bilo pričakovati, da se bo Avstrija odtrgala od svojih dosedanjih političnih solne, na katere jo trdno vezeta pogodba rimskih protokolov in pravna pogodba z Nemčijo, in da bo v srednji Evropi kar čez noč nastala nova politična trozveza med Avstrijo, Češkoslovaško in Madjarsko, ki naj bi imela značaj tdnjavske obrambe proti Nemčiji pod vrhovnim nadzorstvom Anglije in Francije. To so bile le sanje neodgovornih ljudi. To, kar so v Londonu dosegli, za enkrat zadostuje. London je pokazal, da vodi resne račune o srednji Evropi, ki leži v zaledju Italije; dal je pobudo za pametno zblizevanje na gospodarskem in kulturnem polju med državami, ki se dosedaj niso hotele poznati. Italijansko-nemška zveza je s tem izgubila nekaj neprijetnih trnov, ki so po obdonavskih državah že preveč zbadali in bo v novi obleki pod budnimi očmi angleškega imperija in sčasoma vedno bolj prebujene Francije sotravec političnega udobia v srednji Evropi, kjer ga je prvotno hotela le kvariti.

300 oseb, 500 jih je pa ranjenih. Nacionalistične vojaške sile so dobile nalog, da izvršijo represalije in da bombardirajo nezavarovana vladna mesta v ozadju brez ozira na to, če imajo kakšen strateški pomen ali ne. Nacionalisti upajo, da bodo na ta način preprečili bombardiranje svojih odprtih mest. Vsa odgovornost za njihovo delo pade izključno na rdeče ter za vse posledice odklanjajo odgovornost. Kar se tiče položaja na bojiščih, ni bilo posebnih sprememb, le na baskovski fronti, kjer so

nacionalisti v teku včerajšnjega dne zavzeli nekaj vasi in važnih vrhov okrog Bilbaa, je bilo bolj živahno. Iz Bilbaa poročajo, da je tam položaj vsled prehrane zopet kritičen in da je hrana izredno racionalizirana. Na vsakega meščana pride dnevno komaj pol kilograma krompirja brez kake druge hrane.

Leon, 25. maja. AA. Havasov posebni dopisnik poroča: Včeraj so nacionalistične čete zavzele gorovje zahodno od železniške proge Leon-Oviedo. Tako bodo nacionalistične čete lahko strogo nadzirale to gorsko pokrajino, kamor so asturske čete večkrat zaman hotele prodreti. Postojanke v teh gorah so se zdele zelo utrjene. Najprej so jih čete generala Mole obkolile, nato so pa prešle po hudem topniškem ognju v napad. Nasprotnik naskoka ni mogel vzdržati; Asturci so se na koncu umaknili pred nacionalističnim strojniškim ognjem in streljanjem iz pušk. Asturske čete so imele velike izgube ljudi in vojnega materiala.

Tuhačevski — v pokoj

Stalin bo upokojil 5000 častnikov

Jagoda je poizkusil samomor

London, 25. maja. b. V zvezi s čiščenjem rdeče armade poroča »Morning Post« iz Moskve, da bo te dni upokojenih nad 5000 sovjetskih častnikov. Stari sovjetski maršal Vorosilov je odločno nastopil proti temu, da bi prišlo do aretacije v masah in do procesov proti častnikom. Zaradi tega je sklenil, da vse krivce upokoji. Vsi bodo deportirani v Sibirijo. Isti list poroča, da je hotel maršal Tuhačevski napraviti samomor. Tudi v njegovem slučaju ne bo prišlo do javnega procesa. Stalin je sklenil, da Tuhačevskega zaradi njegovih velikih zaslug za rdečo armado samo upokoji.

Bivši šef GPU je hotel napraviti v moskovskem zaporu samomor. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa ne sme nikogar sprejeti. Njegov samomorilni po-

skus je zavil v veliko tajnost ter je v interesu samega moskovskega procesa, da Jagoda ne bo javno zaslišan, ker bi lahko izpovedal neugodne stvari.

Madjarska — Jugoslavija

Trst, 25. maja. b. Urednik »Piccola« Mario Nordio objavlja v nekem poročilu iz Budimpešte intervju z nekim madjarskim državnikom, ki je blizu madjarskega zunanjega ministra, v katerem poudarja potrebo zblizevanja Madjarske in Jugoslavije. Po njegovem mnenju ni nobene ovire, ki bi to zblizevanje zavlačevala. Razen tega poudarja isti dopisnik, da sporazum, ki ga je Italija sklenila z Jugoslavijo, lahko zelo mnogo koristi madjarsko-jugoslovanskemu zblizevanju.

Naš vojni minister

si ogleduje Škodove orožarne

Praga, 25. maja. A. ČTK. Jugoslovanski vojni in mornariški minister armadni general g. Ljubomir Marič je včeraj v spremstvu češkoslovaškega vojnega ministra g. Mahnika in višjih častnikov obiskal veliko metalurgično podjetje Škoda v Plzni. Ravnateljstvo tovarne je priredilo kosilo njemu na čast. Ob tej priliki je minister Marič izročil odlikovanja generalu Sipeku, polkovniku

Dvořaku in ravnatelju tovarne g. Dobijan. V imenu odlikovanih se je se je zahvalil general Sipek, ki je podelil nezlomljivo zavezništvo obeh brat-skih armad in zaprosil ministra generala Mariča, da naj tolmači njegova čustva globokega spoštovanja napram jugoslovanskemu kraljevskemu domu. V tovarni in po ulicah so ljudje jugoslovanske goste navdušeno pozdravljali.

Vojni minister general Marič pri predsedniku dr. Edvardu Benešu.

Ljubljanski občinski svet

Ljubljana, 25. maja 1937.
Danes ob 5. popoldne je bila redna seja ljubljanskega občinskega sveta, ki jo je vodil župan dr. Adlešič, v imenu banske uprave pa je prisostvoval inspektor dr. Guštin.

V svojem predstvenem poročilu se je župan toplo spominjal obeh slovenskih umrlih glasbenikov Emila Adamiča in Mateja Hubada, dalje odličnega znanstvenega delavca univ. prof. dr. Ivana Prijatelja. Spomin vseh treh je občinski svet primerno počastil. Župan je sporočil, da se s 1. junijem poslovijo iz mestne službe gradbeni direktor ing. Matko Prelovšek. Ob tej priliki mu je župan izrekel zahvalo za njegove zasluge za gradbeni razvoj mesta. Dalje je župan sporočil zahvalo krajevnega odbora JRZ v Trnovem, ker je občinski svet voliral nad 800.000 za zgradbo otroškega zavetišča v Trnovem.

Mestna ženska real. gimnazija

V imenu finančnega odseka je poročal prof. Dermastia. Poročal je najprej o vprašanju mestne ženske realne gimnazije. Občinski svet je 21. maja 1935 sklenil, da se postopoma ukine ženska realna gimnazija, tako da je bil ukinjen prvi razred, lani drugi razred in letos bi moral biti ukinjen tretji razred. Zavodu je priključeni tudi trgovski tečaj. Na zavodu je 26 učnih moči, od katerih pa so trije bolni, eden pa je dodeljen Mestnemu magistratu, tako da je ostalih 22 polno zaposlenih. Šele če se bo ta likvidacija nadaljevala, bodo postali nekateri profesorji odvisni, in sicer vsako leto po 4. Vprašanje je, kam z nezaposlenimi profesorji. Mestna občina se je trudila, da bi jih država prevzela, toda koraki v Beogradu so bili brezuspešni. Mestna občina mora sedaj misliti, kako jih bo zaposlila. 6 profesorjev ima izpod 10 let službene dobe, ki bi jih morala odpustiti, vse druge pa bo morala vpokojiti. Medtem pa so še mladi sposobni za delo, ki bi se dali zaposliti tudi drugje. Zaposlitev teh profesorjev za mestno občino ne bi bilo posebno veliko breme, čeprav je dolžnost države, da vzdržuje srednje šole. Za vzdrževanje gimnazije je v mestnih računih vnesenih 946.000 Din in bi mestna občina pri postopni demontaži mestne realne gimnazije v šestih letih pridobila na plačah le 136.000 dinarjev, pri predčasni vpokojitvi profesorjev 194.000 dinarjev in nekaj malega pri materialnih izdatkih, skupno torej 340.000 dinarjev. Te številke govore za to, da se zavod obdrži, ker so drugi ljubljanski srednješolski zavodi prenapolnjeni. V imenu odseka je prof. Dermastia predlagal, da se v šolskem letu 1937/38 odpre prvi razred nižje gimnazije, naslednje leto zopet drugi, tako da bo imela Ljubljana zopet žensko nižjo gimnazijo, pač pa naj bi občina skupala odpravi višjo gimnazijo. Predlog odseka je bil soglasno sprejet.

Sedila je obravnavala o odkupu sveta in stavb, ki so last g. Jelčina, ki pa so potrebne za razširitev nove državne ceste skozi sedanjo Askerčevo ulico. Mestna občina je dolžna ta svet odkupiti. G. Jelčin je pripravljen odstopiti 881 kv. metrov za ceno 400.000 Din. Mestna občina naj plača prvi obrok 1. maja 1938, drugi obrok pa do 2. maja 1939 proti 6% obrestmi. Poslopja podere g. Jelčin sam, zato pa ima vso pravico do gradiva. S odpiranjem pa mora priti do 8. avgusta letos. Stroške zemljiškega prenosa prevzame mestna občina. Mestna občina se odreče tudi pravicam po § 124. gradbenega zakona glede dolžnosti o gradnji cest. Občinski svet je soglasno odobril predlog odseka. Enako je občinski svet soglasno odobril postavko 17.000 Din za napravo 10 peči v policijski kasarni šentpeterske vojašnice.

Nabava škroplilnega avtomobila se na predlog odseka ponovno razpiše. 100.000 Din bo mestna občina plačala takoj, preostanek pa v 90 dneh, ter se bo denar izposodila ali pri delavski zavarovalnici, ali pri pokojninskem skladu mestnih uslužbencev, ter bo povrnitev zneska vnesla v prihodnji proračun.

Po daljšem odmoru je nato prof. Dermastia poročal

o položaju tramvajske družbe

Naglašal je, da je mestni svet ljubljanski 14. novembra 1935 uredil pogodbeno razmerje med družbo Siemens-Schuckert in mestno občino ljubljansko. Mestna občina je zvisala delniško glavnico pri maloželzniški družbi na 20 milijonov dinarjev, ter je žrtvovala 19.700.000 dinarjev, ostalih 300.000 Din pa je šlo za akcijski kapital. Od 1. januarja 1936 je mestna občina prevzela višek obrestovanja za posojilo 20.000.000 Din pri PZ, to je 3% nad 5% obrestno mero. Maloželzniška družba in mestna občina sta stopili v dogovore s Siemensovim koncernom, po katerem se sklene nova pogodba. Mestna občina ostane izključen lastnik vsega akcijskega portfelja maloželzniške družbe in preidejo vse delnice v last mestne občine. Siemensov koncern pa si pridrži le 800 akcij, tako da bo mogel njegov delegat udeleževati se in glasovati na skupščinah tramvajske družbe. Mestna občina pa se zaveže, da bo mestna elektrarna dajala tramvaj tok po 60 p za kilovatno uro, počakala bo pa s tarjativjo tokovine do tedaj, dokler Siemensov koncern ne bo odplačan. Mestna občina plača za staro remizo 800.000 dinarjev, ta denar pa se bo vporabil za tlakovanje tramvajske proge proti št. Vidu. Mestna občina se bo trudila, da bo dosegla tudi znižanje obrestne mere pri posojilu pri PZ. Siemensov koncern dovoli znižanje obrestne mere za svoje terjatve od 10% na 5% pod pogojem, da mestna občina odplačuje od 1. januarja 1937 po 150.000 dinarjev mesečno. Če bi pa tramvajska družba imela nad 8 milijonov brutto dohodkov, potem mora tramvaj odvajati višek Siemensovemu koncernu.

Siemensov koncern pa je pooblaščen, da sme po svojem odposlancu pregledati vse pripomočke, da ugotovi, koliko znašajo dohodki Maloželzniške družbe. Pri enakih pogojih pride Siemensov koncern v prvi vrsti v poštev pri nabavah, dokler ne bo izplačan. Za vse spore se odloči razsodišče, v katerem bo razsodnik univ. prof. dr. Marij Osana. Prof. Dermastia je poudarjal, da je bila Mestna občina pri teh pogajanjih zelo v neprijetnem položaju in da je Siemensov koncern pokazal dosti uidevnosti, tako da so se prvotne trdote omilile. Mestna občina bi bila dolžna odkupiti vse akcije po 80 Din, kar bi zahtevalo znesek 1.600.000 Din, sedanji dogovor pa je znatno boljši, zlasti ker je mestna občina dosegla znižanje obrestne mere že od 1. januarja 1936 dalje. To pomeni že 600.000 dinarjev prilhranka. Dejanski uspeh mestne občine pri teh pogajanjih pa je, da se je dolg mestne občine znižal skupno za približno 2.000.000 Din.

Dr. Korun je zahteval, naj se ta točka zaenkrat umakne z dnevnega reda, ker je on premo informiran, vendar je občinski svet soglasno glasoval za predlog odseka ter sprejel novo pogodbo, le dr. Korun se je zdržal glasovanja.

Ugotovitve g. župana

Mestni župan dr. Adlešič je po sprejetju novega načrta sanacije tramvajske družbe izjavil še: Kakor ste videli iz poročila g. finančnega referenta in vse debate, se je posrežilo pristopiti k sanaciji naše tramvajske družbe, in sicer tako, da sta k sanaciji prispevali svoj delež sorazmerno MOL in tudi ti. Siemens, ki sta bili obe delničarki te družbe. Po vseh dosedanjih pogodbah je bila MOL obvezana, da plača ti. Siemens celo njeno terjatve z 10% obrestmi kot porokinja in plačnica in ji odkupi njeno tretjino delnic po vnaprej določeni ceni, ki mora veljati brez oziroma na njihovo vrednost; zato ni bilo mogoče siliti ti. Siemens, da sploh doprinese žrtve k sanaciji, ker ni pravno obvezana. Ako pa je to kljub obstoječim pogodbam storila in doprinesla žrtve v višini ca. 5.200.000 din, čutim dolžnost, da se za to vodstvu ti. Siemens za njeno pripravljenost in pomoč za sanacijo SMD najlepše zahvalim in izrekam nado, da ostanejo z oziroma na to, MOL izkazano uslugo, medsebojni stiki tudi v bodoče vedno dobri.

Istočasno pa se moram zahvaliti tudi gospodoma članoma mestnega sveta, in sicer dr. Josipu Ažmanu kot predsedniku upravnega odbora SMD, in gospodu prof. Dermastiju Karlu kot načelniku finančnega odbora, za vsa dolga pogajanja in razgovore, ki so končali za MOL s tako ugodnim rezultatom.

Izrekam končno še nado in željo, da bi nam uspelo najti razumevanje tudi pri drugem glavnem upniku SMD, t. j. pri Pokojninskem zavodu, kateremu mora SMD že veliko let plačevati 9% obresti od posejila preko 20 milijonov din. Upam, da bo tudi naš Pokojninski zavod pokazal primerno razumevanje za težki finančni položaj našega tramvaja in pomagal izvesti popolno sanacijo družbe.

S tem bi bila ustvarjena podlaga, da se tramvaj obrani mestu, pa tudi spopolni na vse one kraje, kamor ga moderni promet zahteva. Te naloge se bomo lotili takoj po celotni izvršitvi sanacije.

V imenu obrtno-industrijskega odbora je občinski svet soglasno odobril, da se dovoli gostilna Antoniji Malis v Mostah, Ljubljanska ulica 1. Mariji Španov in prenos ljudske kuhinje s Celovške c. 34 na Celovško c. 56, Marku Lozicu prenos gostilne iz Kersnikove ulice 5 na Sv. Jakoba trg 8, Dragi Pravič gostilni na Zaloški c. 2 in Antoniji Debevčevi krčmi v Slomškovi ulici 9. Ena prošnja je bila odložena.

Poročilo upravnega odbora Mestne klavnice je podal Josip Musar. Njegovi predlogi o sprejemu novega pravilnika mestne klavnice so bili sprejeti proti enemu glasu.

Pri točki o volitvah v Kmetijsko zbornico je hotel obč. svetnik Cerne iz Zg. Šiške prečitati neko politično izjavo, vendar pa ga je zavrnil g. župan, ki je naglasil, da mora mestni svet izpolniti naloge banovine, ter izvoliti volilne moške za Kmetijsko zbornico. Izvoljeni so bili: Josip Cerne, Josip Babnik, Franc Jarc, Anton Sojer, Jakob Škof, Andrej Kunaver in Franc Karpe kot volilni moške za volitve v Kmetijsko zbornico.

Na predlog odseka je bilo izvoljeno tudi zastopstvo Mestne občine pri Splošni maloželzniški družbi, in sicer: dr. Josip Ažman, prof. Karel Dermastia, ing. Rudolf Škof, Josip Bahovec, Pavel Masid, Viktor Kozamernik in Ivan Kralj, izven občinskega sveta pa ing. Miklavac, univ. prof. Lobe in zastopnik Siemens dr. Milan Vidmar. V nadzorni odbor pa ing. Majce, polk. Andrejka in Peter Klinar. Večja debata se je razvila, ko je svetnik Stojc poročal o predlogu za razveljavljanje pogodbe glede kopalnice na Taboru. V debati so razni govorniki ugotovili, da je mestna občina žrtvovala za to kopalnico okoli 600.000 dinarjev, protislužen za ljubljansko šolsko mladino pa so bile malenkostne; dosti otrok se je v tem kopalnišču prehladilo. Župan je že lani slišal to pogodbo in na predlog g. Stojca je občinski svet odobril, da se ta pogodba s Sokolskim domom na Taboru razveljavi. Na splošno začetje pa je glasoval proti temu prelogu — dr. Milan Korun.

Sedli so razni samostojni predlogi, ki jih je župan odkazal raznim odsekom, nakar je sledila tajna seja.

Tajna seja

Imenovani so bili za pisarniške uradnike: Pengal Franc, Bežek Ivan, Vrhovce Alojzij, Jago-

ne živo niti v opisu, ki se je bogve kje izgubil, pač pa ljudi, ki so jo točno poznali, še preden je stopila v akcijo na zapadni fronti. In sicer so to člani slovenske maffije, o kateri »Jutro« v svojem večeršnjem uvodniku vprvič piše in odkriva njeno veštrastno delavnost, o kateri svet do danes ni vedel nič, čisto nič. Ta slovenska maffija, napram kateri znana češka maffija ni bila več ko samo pomožna četa, je delala prave čudeže, tako da ni nobenega dvoma, ako so namreč »Jutrovci« odkrili avtentična in točna, da je zmago Velike antante v svetovni vojski odločila slovenska maffija, ki je, kakor se razume samo po sebi, obstojala iz samih narodnih in naprednih mož. Ta maffija je sedela na dvoru, v generalnem štabu, v vseh ministrstvih, njen član je na skupnih sejah nemškega in avstrijskega generalnega štaba sedel vs neposredni bližini vojnega ministra, ni pa tudi ne pozabila na centralo za prehrano vojske in civilnega prebivalstva z moko, v kateri je tajni zastopnik slovenske maffije razvijal posebno živahno delavnost. Vsa k zapadni akt avstrijskega vojnega ministrstva na vrhovno armadno poveljstvo je prišel, kakor izvenem zdaj iz »Jutra«, preje v roke slovenske maffije, ki ga je sproti sporočila vrhovnemu poveljstvu Antantinih vojsk; žal se to

Separatisti med unitaristi

Ob binkošnih je bil v Sarajevu kongres zveze jugoslovenskih nacionalističnih akademskih organizacij. Na kongres so prišli akademiki te vrste iz vseh drugih univerzitetnih mest, razen iz Ljubljane. Teh se je pa že po nekaj grizljajih opozicijskega kruha, ki je njim bolj grenak kakor je bil ali bi bil komurkoli, polastila najstrašnejša protidržavna bolezen — sam separatizem. Ves sedež zveze so hoteli prenesti v Ljubljano, ker vedo, da je samo od tu ven še mogoče metati fraze iz njihovega »nacionalnega« koša. Drugi so pa hoteli ostati odkriti unitaristi in tega niso pustili, češ, da bi to ne bilo demokratično. Zborovali so kar brez ljubljancov in pravijo, da jih niso prav nič pogrešali. Če torej mlada JNS, ki je celo namenjena izobraženecem, more životari brez ljubljancov, zakaj bi pa stara ne mogla?

Ogromna udeležba

V nedeljo je bil za Zagreb strašen dan. Vsa »jugoslovenska akademska omladina« je stala tam neomajano na braniku jugoslovenske misli, kakor pravi »Jutro«. Ker pa je po »Jutrovih« ponovnih zatrdilih zadnji dve leti jugoslovenska misel v silni nevarnosti in ker je ta rod nedopovedljivo požrtvovalen in nesebičen, je bila udeležba na občnem zboru Zveze nacionalnih akademskih organizacij, presenečljivo velika. Saj je v tej zvezi »organizirana« vsa naša jugoslovensko orientirana nacionalna omladina iz vseh delov države in ki predstavlja elitno organizacijo naših akademikov. V tej zvezi sta vključena tudi oba najmočnejša akademska kluba ljubljanske univerze, »Jadrani« in »Edinstvo«, iz Zagreba pa so vključeni v tej zvezi veterinarski klub, kulturni in strokovni klub ekonomsko komercialne visoke šole, klub farmacevtov, klub medicincev, Jugoslovenska akcija, akademska jugoslovenska-češkoslovaška liga, klub pravnikov, Jugoslovenska akademska čitalnica in klub »Rad« iz Beograda pa jugoslovensko studentsko združenje, združenje prosvetnega društva Sv. Save in združenje nacionalnih študentov vrbaske banovine. Razen teh glavnih klubov na naših univerzah so vključeni v zvezi tudi razni pokrajinski akademski klubi, tako med drugimi iz Splita, Šibenika, Susaka, Novoga Sada, Kaštela itd. Poleg vseh teh silnih unitarističnih množic, ki so se na to lepo nedeljo zgrinjale v separatističnem Zagrebu so samo ljubljanski akademiki poslali na skupščino 50 delegatov. — Tako je »Jutro« poročalo v ponedeljek in hrabro obupane pristaje, ki ležejo na vse strani.

Vsi ti udeleženci so se seveda tudi fotografirali. Da bi torkovo »Jutro« potrdilo poročilo ponedeljkovega in s tem vsem malomernem dokazalo, da jih je res veliko, je objavilo tudi sliko. Na sliki je pa vseh udeležencev natančno 54, to se pravi: 50 iz Ljubljane, 4 iz vseh delov države, ako ne štejemo sem še škofa Strosmajerja, pod čigar spomenikom so se slikali in ki so ga že tudi proglasili za svojega. To je torej »vsa naša jugoslovensko orientirana nacionalna omladina iz vseh delov države«!

Slava kraljeve garde

Beograd, 25. maja. m. V Beogradu je bila danes slovesno praznovana tradicionalna slava konjeniške brigade kraljeve garde. Slavi je prisostvoval Nj. Vel. kralj Peter II. z obema kraljevima namestnikoma, Stankovićem in Perovićem. Navzoč je bil tudi predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ki je po svojem prihodu v Topčider najprej pregledal častno četo ter ji čestital slavo. Prihod Nj. Vel. kralja Petra II. je napovedala vojaška godba z igranjem državne himne. Kralj Peter II. je vojske in gardiste pozdravil z vojaškim pozdravom ter jim nato čestital slavo. Verskemu obredu ter nimohodu, ki se je nato razvil, je prisostvovalo tudi več ministrov, med katerimi je bil tudi dr. Miha Krek. Po končanih verskih obredih je imel na vojaško konjeniški brigadni general Županec govor, v katerem je vojaštvo pozval na zvestobo kralju, kraljevskemu domu in državi.

Zbor mednarodnih industrijalcev

Zagreb, 25. maja. b. Konferenca ravnateljev industrijskih organizacij iz inozemstva se je pričela 24. t. m. v Beogradu, danes pa se je nadaljevala v Zagrebu. Na tej konferenci sodelujejo dr. Molnar iz Haaga, W. Ludwig iz Stockholma, dr. Guth in dr. Koppen iz Berlina, C. Ramaden iz Londona, Goldsmith iz Bruslja, dr. Hark iz Kopenhagne, dr. Schmidt z Dunaja, dr. Vaneg in dr. Kissinger iz Prage, Belletta iz Rima, Vogt iz Osla, za Centralo industrijskih korporacij Gjoka Curčin in dr. Voja Zivančević, za zagrebško industrijo Deutsch pl. Macelski, tajnik Zveze industrijev in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu dr. Pevec in tajnik Zveze industrijskih in trgovskih gozdnih proizvodov. Zvezo industrijev dravske banovine je zastopal generalni tajnik dr. Adolf Golia.

Konferenca se je danes pričela s pozdravom g. Deutscha-Macelskega, nakar je imel referat dr. Guth o problemu industrijskih surovin. Za njim je govoril Gjoka Curčin o današnjem na-

die Anton, in na soc. od. urad. Jagodie Adalbert; za pregledovalca živil: Sivka Vincenc in Pokovec Josip; za tržna paznika: Janežič Avgust in Baš Tomaž; za mestnega zdravnikar: dr. Logar Ivan; za zaščitno sestro: Filipič Ljubomira; za geometra: Lenček Miroslav in Zbontar Mihael. — Upokojen je bil šolski služitelj Umnik Ivan.

poveljstvo ni znalo vedno prav okoristiti s temi dragocennimi poročili in takó je prišlo, da so bili Italijani pri Kobaridu premagani, namesto da bi bili zmagali — saj je slovenska maffija generalu Cadorni poslala ves nemško-avstrijski načrt že dva meseca prej! Sploh je bil Cadorna nesrečen človek, pa tudi drugi poveljniki zapadnih velesil se nam po »Jutrovih« odkrili kažejo v kaj neugodni luči. Imeli so v rokah vsake vojni načrt Nemcev in Avstrijcev, pa se niso nobenega poslužili! Zato ni čudno, da generalni štabi Antante do danes niso obelodanili vseh teh važnih aktov, ker jih je pač sram, če bi svet to izvedel... Ampak ena stvar pa se je le posrežila: tisti član slovenske maffije namreč, ki je sedel tik zraven avstrijskega vojnega ministra, ko si je ta ogledoval fotografijo debele Berte, kakor mu je pokazal njegov nemški kolega, in si je mogel brez ministrove rame ta lep eksemplar ogledati, jo je takoj popisal in poslal popis Francozom. Takó natančno piše »Jutro«. In sicer ne gotovo Berto, ampak tako, kakršna je bila, še predno je bila rojena: bila pa je že takrat debela. Francoski generalni štab, o katerem so Francozi sami dozdaj bili prepričani, da ga je debela Berta čisto presenečila, je torej vedel zanjo, še preden je za-

Domači odmevi

predku. Opoldne je bilo kosilo v hotelu »Esplanade«, ob 5.40 pa so gostje odpotovali na Bled.

Slovenski obrtniki v Beogradu

Beograd, 25. maja. m. Odposlanstvo slovenskih obrtnikov, v katerem so gg. Ivan Ogrin iz Ljubljane ter Stojč in Bureš iz Maribora, je danes popoldne sprejel pravosodni minister g. dr. Subotić, ki mu je odposlanstvo podrobno obrazložilo težak položaj, v katerega so zašli slovenski obrtniki zaradi konkurence kazniliških delavnic, ki opravljajo obrtna dela. Minister dr. Subotić je obljubil, da bo zadevo dobro proučil in osebno obiskal posamezne kazniliške delavnice, med drugimi tudi delavnico v Mariboru, in da bo ustregel upravičenim zahtevam našega obrtništva. Odposlanstvo sta popoldne sprejela tudi oba slovenska ministra, ki sta jim obljubila vso svojo podporo. Pri ministru za trgovino in industrijo dr. Vrbaniču so se zavzeli tudi za zavarovanje obrtnikov, kakor tudi za izdatnejše pospeševanje obrti ter strokovne izobrazbe v inozemstvu. Zastopstvo slovenskega obrtništva je povsod spremljal poslanec dr. Jurij Koc.

Iz sodne službe

Beograd, 25. maja. m. Napredovali so: V tretjo položajno skupino 2. stopnje: Verbič Srečko, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani; Detela Franjo, starešina okrajnega sodišča v Logatcu; v 4. pol. skup. 1. stopnje: Slape Franjo, starešina okrajnega sodišča v Cerknici; Potrato Karel, sodnik okrajnega sodišča v Kamniku; Stukelj Leon, sodnik okrajnega sodišča v Mariboru; v 4. polož. skup. 2. stopnje: Rant Alojzij, tajnik Stola sedmice v Zagrebu; Verstovšek Zdenko, sodnik okrajnega sodišča v Brežicah; Torelli Albin, sodnik okrajnega sodišča v Radovljici; dr. Dev Miroslav, namestnik državnega tožila v Mariboru; Goslar Branko, namestnik državnega tožila v Ljubljani. V 6. pol. skup. 1. stopnje: Tomc Josip, sodnik okrajnega sodišča v Kamniku; Poljanec Franc, sodnik okrajnega sodišča v Kranju; dr. Gorup Milan, sodnik okrajnega sodišča v Gornji Radgoni, in dr. Obrban Adolf, sodnik okrajnega sodišča v Mariboru.

Osebnosti

Beograd, 25. maja. AA. Z redom jugoslovenske krone 3. stopnje je odlikovan dr. Rudolf Marn, načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo banske uprave Dravske banovine v p.

Beograd, 25. maja. m. Prenešen je po potrebi službe za svetnika gozdnega ravnanstva v Sarajevu ing. Franjo Ravnik. V 8. pol. skupini je postavljen za višjega poverjenika finančne kontrole Feliks Tehovec.

Belgrajske vesti

Beograd, 25. maja. m. Danes so se sestali tukaj zastopniki trgovinskih in industrijskih zbornic iz vse države.

Beograd, 25. maja. m. Za poslancema JNS Mirkom Uroševićem ter dr. Srpkom Vukanovićem je sedaj vložen odškodninski tožbo tudi tretji poslanec JNS Jovan Nenadović, ki je bil skupaj z omenjenima zaprt v preiskovalnem zaporu v zvezi s svojo časnim atentatom na dr. Milana Stojadinovića, ki pa ni uspel. Zahteva od države odškodnino za preiskovalni zapor nič manj kot 6.325.000 Din.

Beograd, 25. maja. m. V prostorih Narodne banke je imel danes sejo upravni odbor, na katerem je guverner dr. Milan Radosavljevič poročal o trgovinskih pogajanjih, ki jih je vodil v Stockholmu s švedsko vlado, ter o občnem zboru banke za mednarodna plačila v Baslu.

Pariška razstava odprta

Toda samo dve uri na dan

Pariz, 25. maja. Včeraj je predsednik republike Lebrun odprl mednarodno razstavo. Predsednik republike je slopil na razstavnim prostor skozi krasna vrata pri Trocaderoju, kjer so ga sprejeli najvišji državni dostojanstveniki in diplomatski zbor. Predsednikov spreved je nato šel skozi vrlove do Seine, kjer je vstopil v pet motornih čolnov, s katerimi je obvozil ves razstaveni prostor. Motorni čolni so se ustavili na obali blizu Aleksandrovega mostu, kjer je bila uradna ceremonija. Pri tej priložnosti je imel generalni komisar za svetovno razstavo Labbe pozdravni govor. Za njim je govoril generalni komisar italijanskega paviljona general Piccio, ki je govoril v imenu 44 držav, ki so na razstavi zastopane. Za njim je pozdravil inozemske goste trgovinski minister Bastid. Na koncu pa je imel govor predsednik Lebrun, ki je izjavil, da je razstava odprta. Slovesnosti je prisostvovalo 5000 povabljenih gostov.

Ker pa razstavna dela še niso končana in bodo trajala gotovo še mesec dni, je obiskovalec vstop na razstavo dovoljen samo popoldne od 4 do 6, ker bodo sicer še noč in dan gradili paviljone in urejali razstavne prostore. Slovesni začetek razstave bo koncem junija, če bo dovolila ljudska fronta.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, toplo, večje nagnjenje k nevihtam.

Zagrebska vremenska napoved: Temperatura bo narasla.

Zemunska vremenska napoved: Večina oblačno vreme, nagnjenje h krajevnim nevihtam z dežjem in plohami. Toplota brez pos. spremembe.

Debela Berta

Debela Berta je že precej časa pozabljena. Med svetovno vojno je, kakor znano, ta orjaška Germanka bila nevarna zlasti Parizu, ki bi ga bila v svojih gorečih objemih skoraj zadušila in uničila. Sploh je na celi zapadni fronti vršila svojo pogubonosno obrt in nihče ni vedel, kje se bo kar iznenada pojavila in se spravila na armade zapadnih velesil. Koliko strokovnjakov in špijonov svetovnega slovesa je bilo mobiliziranih, da debelo Berto zasledijo in napravijo neškodljivo, kaj se je vse pokušilo, da najdejo njena skrivališča, vse zaman; še danes ni znano, kakšna je bila, ali sploh še eksistira ali vsaj ima kakšno vredno naslednico. Francozi, ki se je že s največjim strahom spominjajo, so zadnjič poročali, da se je Berta pojavila v Španiji na Frankovi strani, toda to ni bila prava, debela Berta, kakor se je kmalu izkazalo. Kaj bi dale vlade in generalni štabi vsega sveta, če bi vsaj približno vedeli, kako je to skrivnostno, vsemu moškemu človeštvu smrtno nevarno bitje vsaj približno izgledalo!

Zdaj pa Berto imamo, pravo debelo Berto — die dicke Bertha, kakršna je v resnici bila! Zal

čela svojo strašno delavnost; žal da ni ničesar proti njej ukrenil. Razume se, da bo tudi sedaj tiho, ko ga je »Jutro« s tem odkritjem tako strahotno blamiralo!

To odkritje je tako važno in svetovnega pomena, da pred njim izgine vsa ostala delavnost »Jutrovce« maffije na cesarskem Dunaju, tudi analiza strupenih plinov ter konstrukcija protiplinskih mask, kjer gre tudi slovenski maffiji prvenstvo; prijatelji Čehi so tudi toplot samo pomagali, kakor ugotavlja »Jutro«. Sprito tega je neobhodno potrebno in zgodovina sama to zahteva, da se imena naših maffistov obelodanijo, predvsem pa tistega, ki je sedel tik vojnega ministra in odkril debelo Berto že v njenem zarodku. »Jutro« se sicer brani, češ, maffisti niso nikoli ničesar hoteli za sebe in ko je bilo vojne konec, so se tiho in skromno umaknili. To je vse lepo, da so bili tako tihi in skromni, kakor navadno »Jutrovci« prijatelji niso — toda danes morajo njihove zasluge na beli dan in njihova imena zaslužijo, da se z zlatimi črkami vklesajo v zgodovino. Če se sami nečajo, jih mora prisiliti »Jutro!« Na vsak način pa je treba, da svet izve za moža, ki je videl debelo Berto!

Spomin na velike dni našega naroda

Smo v tednu priprav na slovesno praznovanje obletnice majske deklaracije.

20 let je sicer v življenju, zlasti v življenju naroda zelo kratka doba, vendar sedaj doraščajoči rod komaj kaj ve o tem, kaj je majska deklaracija za našo zgodovino in niti ne slutiti, v kakih razmerah in kakšno je bilo deklaracijsko gibanje. Če pa tega ne pozna, ne more slutiti veličine pravega narodnega duha, navdušenja in poštvenosti, ki jo je takrat slovenski narod pokazal in to vprav ves narod od voditelja pa do zadnjega otroka in starčka v slovenski koči.

Mali naš narod, ki je krvavel iz tisočih ran, ki je pokopal od leta 1914 do 1918 tisočere svoje najboljše sinove, je sredi svojega ozemlja imel strelske jarko, ki mu je vsa zemlja bila ali posuta s topovskimi krogli, ali pa vsaj do kraja izmognjena vsled vojaške zasedbe, ta ubogi narod, ki je na svojih plečih štiri leta prenašal italijanske in avstrijske armade in vse grozovitosti medsebojnega klanja, je ohranil še ono čudovito mero idealizma, narodnega ponosa in zavednosti, da je vse tvegal, vse riskiral in pod tujim jarmom v sovražni vojni upravi, sredi ohole nemške in madžarske soldateske, dobesedno med življenjem in smrtjo združil vse svoje moči, da je manifestiral in dopovedal svetu, da živi in hoče živeti svoje samostojno narodno življenje ter da zasluži in si hoče z zadnjo kapljo krvi priboriti pravico do samoodločbe gleda svoje nadaljnje narodne in politične usode. Deklaracija in deklaracijske manifestacije, deklaracijski plebisciti in njegova ograničena so najlepše, najboljše in najimunitnejše izpričevalo, na katero se moremo Slovenci v zadnji dobi naše zgodovine s ponosom sklicevati.

Tisti čas je res našel Slovence velike. Ne le, da smo takrat imeli markantne osebnosti na čelu našega narodnega življenja, ki so v zboru avstrijskih Slovanov s svojo neustrašenostjo in izredno sposobnostjo nam najmanjšim in najubožnejšim pripravili vodilno mesto in postavili Slovence na čelo in v vodstvo vsega osvobodilnega gibanja Slovanstva v bivši Avstriji, ne le, da so takrat slovenske žene in dekleta briljantno nadomestile moške in fante, ki jih je vojska vzela, ali so se tičali v strelskih jarkih, ne le, da so omrtvičene in osirotele slovenske prosvetne in stanovske organizacije razgibale celo deželo kot da bi bila v njej najlepša, mirna, cvetoča, življenska pomlad, ampak vse, prav vse panoge slovenskega življenja so se dvignile na tako zavidljivo višino, da če listamo v zgodovino tistih dni, ne ve človek, česa bi se bolj veselil, kaj bi bolj občudoval. Takrat, ko so nekatera večja in največja ljudstva padala v brezup in obup, ko so se oprijemala vseh mogočih uničevalnih in razkrajalnih gesel, je naš narod znal ohraniti vso življensko svežino, popoln smisel za realno tvornost in ustvarjanje nove svoje zgodovine lepega narodnega, kulturnega in državnega življenja. Če smo kdaj Slovenci v zgodovini bili veliki, smo bili takrat v letu 1917—1918.

Slovenska zgodovina tirja, da se noben drobec tistih svetlih dejanj ne izgubi. Dolžni smo, da obnavljamo ta prelepi spomin kot najmočnejši vzgled, ki smo si ga sami dali, in iz te zakladnice črpamo moči za vsako priložnost in vsako težko borbo, ki nam je namenjena. Prav je in dolžni smo, da dolžnost sebi in narodni skupnosti, da sleherni Slovencec te dni poprime, da bo proslava 20-letnice deklaracije dala vse, obnovila celo, popolno sliko, podoben in natančen pregled ter ustvarila tisto neprecenljivo lepo razpoloženje, ki smo ga znali priklicati iz naših duš in src pred 20 leti.

Tam v teh globinah so neizprani viri za novo življenje in srečno kovanje naše narodne zgodovine, za nas vse, ki smo »seme izkrmavelega naroda«.

Evangelistu v čast!

Proslava 20-letnice majske deklaracije bi ne bila popolna, ako ne bi vključevala spomina na one, ki je njen duhovni oče. Naša slovesnost bi bila prazna, če je ne bi ožarjala ljubezen, ki je Jan Ev. Kreka silila, da je ves živel svojemu narodu.

Kakor je majska deklaracija ves narod združila v eni misli in v enem hotenju, tako naj bi ob 20-letnici ves slovenski narod združeno počastil njegovega, čigar duhovna veličina mu je neizčrpni virec tvornosti in poštvenosti. Velikana, ki nemo čuvala Evangelistov grob pri Sv. Križu v Ljubljani, naj v dnevi proslave dobiva tovarišja vsega naroda!

V soboto ob pol devetih zvečer se bodo zbrali častilci Jan. Ev. Kreka pri Sv. Križu ob njegovem

Timotej:

Flores Mariani

26. Leon Burger

8. januarja 1930.

Športnik in svetnik!

Naš sodobni šport se vsestransko lepo razvija. Verem planince in pisatelje je ob spominu na svojega mladega prijatelja, pokojnega Leona Burgerja, zapisal: »Že mnogokaj sem jih spremljal k pogrebu, a še nikoli nisem bil tako prevzet kakor danes. Pokopali smo svetnika in dobili novega priprošnjaka v nebesih.«

Ako se posamezni svetnik v nebesih najnaravnije in najraje v svojih priprošnjah zavzema za tiste zadeve, s katerimi je bil na zemlji združen z vsem svojim srcem, potem prosil Leon predvsem za šport in športnike.

Ob svoji smrti je bil star šele osemnajst let, vendar si je že priboril v raznih športnih tekmah sloves mojstra v nogometu, v kegljanju, v drsanju in smučanju. Kako boš takega mladega športnika spravil v zvezo z Marijinim češčenjem?

Prav lahko! Le vedeti je treba, da je bil mladi borec salezijanski gojenec v Burghausenu na Bavarskem. Salezijanski gojenec? Da! V salezijanskem zavodu je našel svoj drugi dom, ker je v njem našel svojo najboljšo Mater Marijo. Ako si hočete prav predstavljati Leona kot Marijinega otroka, se morate spomniti na svetega Stanislava. Leonov obraz je kar žareč, kadar je govoril o Mariji. Z veliko pozornostjo se je udeleževal v semenišču običajnih Marijinih razgovorov. Na njegovem pisalniku je vedno stal kip Matere božje. V maju je Leon krasil s svetlim šmarničnim oltar v družbeni sobi. Njegova pesem in struna je v zboru pevcev in godbenikov poveličevala Marijo.

Tak je bil v zavodu, tak je bil tudi v počitnicah izven zavoda. Pri kopanju s tovariši, ki so bili sicer njegovi sovrstniki, a ne tudi somišljeniki, se mu je očito prikazala na vratu Marijina svetinja. »Čemu pa nosiš to s seboj?« so ga zasramovali najdrznejši med njimi. Leon jim je dal prav krepek odgovor: »Ako smejo drugi nositi s seboj podobo svojih izvoljenk, smem tudi jaz svojo.«

Nosil jo je do groba, od groba naprej je ona nesla njega na kraj izvoljenih.

grobu k počastitvi. Okrasili bodo s slovenskimi nageljni njegov poslednji dom ter se mu skromno oddolžili s pesmijo in kratkim govorom. Nato pa bo vzplamtel nad grobom žara kot simbol ljubezni. Ob njej bo mladina prižgala baklo ter jo v štafetnem teku skozi mesto prenesla na ljubljanski Grad in ž njo prižgala mogočen kres. Tisti hip bo zasijal v luči tudi Grad, s čigar stolpa bodo rakete daleč na okrog klicale k združitvi in edinosti. Takrat bodo namreč še le zagoreli tisočeri kresovi po slovenski zemlji, vsi kot odsev plamena na Krekovem grobu.

Ko bo na ljubljanskem gradu vzplamtel kres, bo godba odsvirala slavnostno melodijo, ob kresu zbrano ljudstvo pa bo s pobožnim molkom izrazilo Evangelistu svojo hvaležnost. Tako naj bo tudi pri vseh tisočeri kresovih po naši zemlji prva misel posvečena Evangelistu!

Plamen na Krekovem grobu naj bi trajno plamtel in bil simbol našega slovenskega čustvovanja. Vsaj ob 20-letnici majske deklaracije sklenimo zavezo s spominom na dr. Kreka in ji dajmo trajno obliko v neugasljivem plamenu na Krekovem grobu. Kakor naj bi ta plamen nikdar ne ugasnil in kakor naj bi nikdar ne ovenelo slovensko cvetje na Evangelistovem grobu, tako naj bo stalna naša vera v plodno rast in bodočnost našega naroda!

Slava Evangelistu!

Dr. Ivan Prijatelj na zadnji poti

Ljubljana, 25. maja.

Dr. Ivan Prijatelj je danes ob 17. nastopil svojo zadnjo pot izpred Narodnega doma. Kakor je bil drugače na zunaj skromen in ni ljubil kričavega pompa, tako je bil tudi njegov pogreb resno dostojen in v okviru skromnosti. Na njegovo krsto je bilo položeno do 330 lepih vencev, ki so blesteli v živoredečih barvah. Nageljni in velike rdeče potonike so prevladovali. Pred Narodnim domom je bila zbrana odlična družba, pa tudi priprosti ljudje so skušali pokojniku izkazati zadnjo čast.

Slovo pred Narodnim domom.

Trnovski župnik g. Cegnar z asistenco je pred domom opravil cerkvene molitve. Nato je povzel besedo dekan filozofske fakultete dr. Fran Kidrič, ki je med drugim izjavil:

Genialni duh, ki je nad 40 let snoval ob vodstvu elementarne ljubezni do svojega slovenskega naroda in slovenskega jezika, je obstal; pero, ki je napisalo dolgo vrsto knjig, člankov, ocen in leposlovnih prispevkov, bogato zbirko velepomembnih zakladov za nas vse in za tujce, ki nas hočejo spoznavati, je zdrknilo iz mrzle roke; beseda, ki je 18 let s čarobno silo osvajala naš slaviščni naraščaj, je obmolknila.

doktorja Ivana Prijatelja, prvega profesorja za zgodovino slovanskih literatur novejšee dobe na ljubljanski univerzi — ni več telesno živega med nami!

Na filozofski fakulteti naše almae matris, v našem »Znanstvenem društvu«, med sotrudniki »Casopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino« je zazijala vrzel, ob misli na katero se nas polasčata skrb in strah, ki stiskata srce, begata misli in izjemata solzo možem.

Poslovil se nam je nepričakovano, v času, ko smo še trdno upali, da se le odpočiva za nov vzpon sil in za dograditev stavbe, ki ji je poznal vse arhitektonske potrebe ter jo v duhu že dograjen zrl na polici.

Odhajal sistematično razgledani slovenski literarni zgodovinar, ki se je za delo pripravil ob študiju svetovnih literatur, Slovence vedno in vedno seznanjal z značilnimi tokovi in z velikimi osebnostmi slovanskih literatur, a vse, kar zajemamo s pojmi slovensko pismenstvo, slovenska književnost in slovenska literatura od početkov do naših dni smotreno preučil.

Profesorja Prijatelja ni odlikovala samo neutrudljiva doganovitost, ki ji nobeno robotanje v službi znanstvenega iskanja ni bilo pretežko, ne samo znanstvena akribija, ki tenkovestno tehtala ceno dokumenta in vrednost kombinacije, ne samo tisto idealno svobodumnje, ki dovoljuje svobodo tudi drugemu, ker jo zahteva zase. Posebno mesto med slovenskimi literarnimi zgodovinarji mu odkažejo redki, izjemni dar, da je umel svoja znanstvena dognanja umetniško izoblikovati. Ne izogiblj se znanstvenim terminom, a ob enem ljubi in išče poetično metaforo, nazorno prisposobo.

Nepozabni tovariši naš, doktor Prijatelj! Zahvaljujemo Te za Tvoje neprecenljivo delo, ki si se mu posvečal izza mladih let s tako iskrenostjo in tako nenavadno strastjo, da Ti je vse prekamalo za nas in ves Tvoj narod omagalogo telo! Zahvaljujemo Te za Tvojo brezhrebno kolegijskost, ki si jo kazal vedno in proti vsakomur izmed nas! Zahvaljujemo Te za tvojo poštvenost, ki si jo posvečal fakulteti obakrat, ko si bil njen dekan! Zahvaljujemo Te za Tvoj blagodejni vpliv na slušatelje, ki si jih skušal vzgajati v znanstvenike in gentlemane. Vemo, kako rad si deloval med njimi, saj si me še ob zadnjem mojem obisku o njih toliko in tako izpraševal, kakor more le človek, ki ni samo profesor, marveč tudi oče svojih slušateljev!

Ivan, dragi moj, s katerim me veže spomin na 30 let skupne ali vzporedne borbe, na 30 let skupnega ali vzporednega dela, na 30 let preiskusnega prijateljstva! Odhajaj, ko bi Te rabil bolj, nego sem Ti mogel povedati pred tremi tedni, ko sva si zadnjič segla v roke, bolj nego Ti morem v tem črnem trenutku!

Počivaj, Prijatelj, v miru!

Predsednik Slovenske Matice dr. Drago Lončar je nato v jedrnatih besedah opisal pokojnikovo delo. Bil je pokojni član »Moderne«, v kateri je zastopal znanost o književnosti. Izhajal je iz roda, ki izvira iz globin slovenske zemlje, se širil v prostranstvo slovstva in evropskosti. Opozoril je dr. Lončar na leto 1905, ko je mladi dr. Prijatelj večer pred odkritjem Prešernovega spomenika imel predavanje o Prešernovem življenju. To predavanje je napravilo na vse najgloblje vtis. Svoj govor je končal: »Slava Ivanu Prijatelju.«

Akademski zbor pod vodstvom konservatorista Simonititja je nato zapel »Beati mortui«, z vsem občutkom in globokim umevanjem.

Veličasten sprevod.

Vzorno in lepo se je nato formiral žalni sprevod. Za krsto so nosilci nesli glavne, izredno lepe vence: univerze, filozofske fakultete in akademske mladine. Za temi pa se je v dolgi vrsti uvrstila v sprevod polnoštevilna filozofska fakulteta, dalje drugi akademiki in starejši dr. Prijateljevi učenci, med drugimi je bil tudi Maribor častno zastopan s prof. dr. Buncem.

Za krsto je šla globoko užalostena vdova s

Ustoličenje slike Kristusa Kralja v Hrastniku

Naša delavska dolina se pripravlja, da v nedeljo, dne 30. maja t. l. ustoliči sliko Kristusa Kralja nad glavnim oltarjem nove cerkve. Ko je bila blekoslovljena nova cerkev koncem novembra preteklega leta, slika še ni bila dovršena. Njeno mesto je dosedaj zavzemal velik križ. Slika je umetniško delo akademske slikarice profesorice ge. Elze Piščanec. V obsegu je čez 4 m visoka in skoraj 2 m široka. Isti dan, ko bo ves slovenski narod obhajal obletnico majske deklaracije, bo Kristus Kralj zakravljeval v svojem svetlišču sredi delavskih domov, da bo čuval slovensko ljudstvo in njegovo delavstvo zmot brezboštva in komunizma.

Vse slovesnosti bo izvršil g. stolni dekan dr. Franc Cukala. Pričetek slovesnosti ob pol 10. Vse dobrotnike naše cerkve in prijatelje delavstva iskreno vabimo, da pridejo počastiti Kristusa Kralja.

— Korpulentnim in miščastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izobno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma - seveda pod nadzorstvom zdravnika - zdraviti za shujšanje.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.486, 25. V. 35.

Tibetanec

iz užitek stara isca, čim starejša tembolj mu teknejo. Okusi so različni.

Mi jemo odlične

Ki-Ki
BONBONE

Bodi kjerkoli **Ki-Ki** povsodi!

Duhovni zlati jubilej

Izrek sv. Ignacija iz Lojole: »Vse v večjo čast božjot« je geslo m. Eleonore Josipine Hudovernik, ki ji danes, 26. maja, poteče 50 let, odkar se je z večnimi obljubami zavezala v uršulinskem redu. Izredna jubileantka deluje še sedaj v polni dušni in telesni moči in v vednem glasbenem navdušenju in delu.

Ime m. Eleonore Hudovernik je priznalo ime slovenske glasbenice, o kateri poroča biografski leksikon, da je bila rojena 25. marca 1863 v Radovljici in se je kot učiteljica meščanske šole (l. 1892 je naredila tozadevni izpit) bavila poleg francošine in italijanščine zlasti z glasbo, kateri se je posvetila z vso dušo in jo izrabljala vedno do današnjega dne v čast Bogu in korist mladini. Prvi glasbeni pouk je dobila jubileantka pri domači redovni učiteljici m. Serafini Pleničarjevi, nadalje pa je študirala glasbo na dunajskem konservatoriju. A kar se je bila odločila za duhovno pot uršulinke, se je odločila za zasebni pouk pri konservatoristki Valentinii Haringer, kjer se je izpopolnjevala v klavirju. Orgle je študirala pri rajnem Antonu Försterju, petje pri gospe Pap-Stocker. Posebni izpit iz petja, klavirja in orgel je naredila l. 1893 z odliko.

L. 1881. je osemnajstletna vstopila o uršulinski red in je od l. 1894 do 1913 poučevala na uršulinskih šolah petje in svoje predmete. Bila je tudi 20 let ravnateljica notranje meščanske šole. Od l. 1887 vodi m. Eleonora nunsko cerkveno glasbo in vsakdo je v uršulinski cerkvi mogel uživati umetnost današnje jubileantke, saj slovi kot izborna organistinja, virtuosinja in spretna improvizatorica.

Bodi ji Bog plačnik za vse lepote, ki jih je jubileantka m. Eleonora tako bogato dajala samostanu in našemu narodu! In še in še naj njena glasba vabi duše v duhovno zbranos!

Tabor mož in fantov na Pljujski gori

Tolike množice samih fantov in mož to staroravno božjepotno svetišče na Pljujski gori že dolgo ni videlo, kakor v nedeljo, 23. maja ob taboru fantov in mož Slomškovega fantovskega okrožja v proslavo 100-letnice knjige »Življenja srečen pot«. Vključ temu, da vreme ni kazalo najboljše, so se v zgodnjem jutru zgrinjale številne kolone, peš, z okrašenimi kolesi in avtomobili. Najpše so se pač odrezali fantje iz Pljujskega okrožja. V mlado jutro so zavirali številni praporci, tudi oni, katerih že dokaj let nismo videli. Ob pol 10 se je razvil proti cerkvi dolg sprevod, štiristop za štiristopom, vmes pa godbi iz Sv. Vida in Sv. Marka pri Ptuj. Lep je bil ta pogled na to mlado moč in to svežost mladih fantov, ki so tako učinkovito manifestirali za svoje vzore. Pred cerkvijo se je priključila sprevodu tudi duhovščina z proštom Greifom iz Ptuj. Veličastna in prostorna cerkev je bila skoraj do zadnjega napolnjena s samimi fanti in možmi. Zenskega sveta je bilo bore malo. Na prižnico je stopil p. Marjan Gojkošek ter v navdušeni besedi prikazal Brezmadežnost kot najboljšo Mater in zaščitnico ter Slomška kot kažipot slovenskim fantom. Pontifikalno sv. mašo je ob številni asistenci daroval g. proš iz Ptuj. Med sveto mašo so fantje peli ljudske cerkvene pesmi.

Slavnostno zborovanje je bilo na trgu pred cerkvijo. Obširen trg je bil poln, glava pri glavi. Zborovanje je otvoril in vodil g. Geratič iz Maribora, ki je poudaril, da hoče slovenska mladina biti slovenska in katoliška po Slomškovem vzoru. Uvodoma je pozdravil zastopnika cerkvene oblasti g. prošta Greifa iz Ptuj ter zastopnika državne oblasti g. okrajnega načelnika dr. Vidica iz Ptuj. Odposlani sta bili pozdravni brzojavki prevzvišenemu škofu dr. Ivanu Jožefu Tomažiču in voditelju slovenskega naroda, notr. ministru dr. Korošcu. Brzojavki sta bili sprejeti z največjim navdušenjem. Kot slavnostna govornika sta nastopila tajnik PZ g. Camplin iz Maribora. Njegov govor je izzvenel: Danes mladina — jutri narod, tako fantje na delo, prosvetno in versko, da nam napoči zora lepše prihodnosti. Drugi slavnostni govornik pa je v izklesanih besedah orisal socialni apostolat slovenskega fanta.

Z največjim navdušenjem so bile sprejete pozdravne besede g. prošta Greifa. Po zaključnih izjavah predsednika zborovanja je godba intonirala himno Povsod Boga, katero je ves mogočen zbor navdušeno zapel. Ob 2 popoldne so bile šmarnice in blagoslov z Najsvetejšim, na kar je bil skupen odhod. Med petjem litanij se je ponovno uvrstila fantovska armada ter med gromkim odpevanjem in vihanjem praporov odšla do kaple ob križišču cest, kjer je bil razhod. Še enkrat je zadonel himna slovenskih fantov, še en »Živeli, na svidenje,« in fantje so se razšli.

OTVORITEV SEZONE

DOLENSKE TOPLECE, najučinkovitejše, radio-termalno zdravilišče za revmatizem vseh vrst, bolezni živčnega sistema, ženske bolezni itd.

se odpre dne 1. aprila 1937.

Znižane predsezonske pavšalne cene: za 10 dni 600 Din, za 20 dni 1100 Din.

Pojasnila daje uprava zdravilišča. (Nova uprava)

Drobne novice

Koledar

Sreda, 26. februarja: Filip Neri; Marija Ana Jez., devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Joep Jakob, posestnik in predsednik Obrtne banke. Pogreb bo danes ob 5 popoldne.

† V Trbovljah je mirno v Gospodu zaspal gospospal Franc Sušnik, posestnik in gostilničar. Pogreb bo v četrtek ob 4 popoldne.

Naj v miru počivata! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročila sta se 24. t. m. na Brezjah g. Ciril Sem, trgovec v Lučah, sin g. Sema Jakoba, trgovca in župana na Ljubnem, ter gdč. Pepca Majerholdova iz St. Janja pri Rečici ob Savinji. Poročil ju je brat ženina g. Jaka Sem, kaplan v Ribnici na Pohorju. — Bilo srečno!

Ako koža te skeli — uporabljaj Tschamba Fii. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Vinogradniki, ne zamudite škropljenja! Kraljevska banška uprava v Ljubljani opozarja vse vinogradnike v Sloveniji, da bo do konca meseca maja treba v vseh vinogradih opraviti prvo škropljenje proti peronospori, če hočejo obvarovati vinograde pred škodo. 22. maja je namreč padel v vseh vinorodnih okoliših Slovenije izdaten dež, ki je povzročil okužitev listov z zimskimi troji peronosporo. Najprimernejši čas za škropljenje proti peronospori bodo zadnji dnevi v maju. Škropljenje naj se izvrši z 1% bordsko brozgo. Škropljenje naj se opravi temeljito ter naj vinogradniki pazijo zlasti na to, da bodo poskropljene tudi spodnje strani listov.

— Vremenska napoved: Evropa: Visok pritisk nad evropskim kontinentom. Jasno vreme v Franciji, deloma oblačno v ostalih delih. Jugoslavija: Prevladuje oblačno po vsej kraljevini, samo na Primorju in v južnih krajih je malo jasno. V zadnjih 24 urah so bile nevihte po vsej državi. Minimalna temperatura 8, maksimalna Mostar 29. Napoved za danes: Pretežno oblačno vreme, naklonjeno k lokalnim nevihtam z nalivi. Toplota brez velikih sprememb.

— Proti zaprtju so Leopile blago in zanesljivo učinkovito odvajalno sredstvo iz samih rastlinskih sestavin, ki je popolnoma neškodljivo tudi pri trajni uporabi. Leopile so se izvršno izkazale celo v kroničnih slučajih. Dobiva se v vseh lekarnah. — Oglas reg. S. br. 31.430 dne 24. XII. 1935.

— Putnik v Ljubljani prireja sledeče izlete z avtobusi: 6. junija enodnevnj v Trst. Cena vožnji in preskrbi potnega lista 145 Din. Od 10. do 14. maja Benetke in Padova z obiskom Postojnske jame. Cena za vožnjo, prehrano, prenočišče, vstopnica v Postojnsko jamo, vodič v Benetkah in preskrbi potnega lista 515 Din. Cena brez vstopa v Postojnsko jamo 495 Din. Vse ostale informacije pri bilatarnih Putnika v Ljubljani.

— Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil za okraje Kranj, Radovljica in Škofja Loka, bodo pri okrajnem načelnstvu v Kranju v sredo, dne 9. junija 1937 ob 8 zjutraj. Interesenti za izpit naj prošnje vložijo pri okrajnem načelnstvu v Kranju.

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Martin Zeleznik: 4 blagoslovne pesmi za mešani zbor. Zeleznik zadnji čas s svojimi zborovskimi skladbami bolj redko stopa v javnost; vemo pa, da na tihem mnogo zлага bodisi vokalne, bodisi instrumentalne (orgelske) stvari. V ravnokar izdanih štirih blagoslovnih pesmi se kaže vsakoz umernega in izčiščenega. V izrazu je vedno iskren in odločno cerkven, v harmonijskem pogledu ljubi pestrost, živahno premembo ter napetost. Glede obsega, ki ga da posameznim pevskim glasovom, je zmeren. Prva in zadnja pesem zahtevata orgelsko spremljanje, druga in tretja se moreta izvajati vokalno. Pesmi so primerne vsakemu zboru. Cena izvoda je 5 din. Naročajo se pri skladatelju, učitelju v Sorici. St. P.

— Velik neprijatelj zob so kisline, ki nastanejo v ustni duplini od vrenja in kruljenja ostankov jedi. Kisline so podlaga za kvarjenje zob. One škodujejo zaščitnemu emajlu ter odpirajo pot bakterijam v zobe. Temu procesu vrenja in kruljenja je treba zadržati in to z dobrim sredstvom za nego zob, ki ima antiseptičen in bakteriocidni efekt. Odol L83 je idealno sredstvo za nego ust, ki s svojo antiseptično in za klice ubijajočo močjo prodrje v najskrivnejše dele ustne dupline in s tem preprečuje vrenje in kruljenje.

Ljubljana

V sredo, dne 26. maja

Gledališče

Drama: Sreda, 26. maja: Matura. Red. Cetrtek. — Cetrtek, 27. maja: Dr. Izven. Izredno znižane cene od 14 do 2 Din.

Opera: Sreda, 26. maja: Zaprtlo. — Cetrtek, Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Izredno znižane cene od 24 Din navzdol.

Predavanja

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi L. znanstveni sestanek v petek, dne 28. maja, ob 18 v predavalnici internega oddelka obč. drž. bolnice v Ljubljani s predavanjem g. dr. Božene Merljak o vagotoniji in simpatikotoniji. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci!

Sestanki

Sestanek bivših gojenk pri uršulinkah. V nedeljo, 30. t. m., ob 2 popoldne bo sestanek pri uršulinkah v Ljubljani vseh onih, ki so polagale malo maturo na notranji uršulinski mešanski šoli v šolskem letu 1926-27. Vse toplo vabljene! Fantovski odsek šentjakobskega prosvetnega društva bo imel jutri, 26. maja, izreden sestanek radi priprav za proslavo 20 letnice majske deklaracije. Sestanek se bo vršil ob osmih v društvenih prostorih, Privoz 4. Udeležba strogo obvezna! — Odbor.

Občni zbor Sluškinjskega doma r. z. o. z. bo drugo nedeljo, 6. junija v Domu ob 5 popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelnstva, 2. poročilo nadzorstva in odobrenje rač. zaključka za l. 1936, 3. nadomestna volitev načelnstva in nadzorstva, 5. slučajnosti. — Članice (ki imajo deleže) ujudno vabljene. — Načelnstvo in nadzorstvo. Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru sklicuje sestanek vseh ljubljanskih članov za 28. maja ob 18 v dvorani hotela Metropol v Ljubljani.

Naše dijaštvo

Akademski kongregacija pri oo. frančiškanih ima drevi ob 20.15 redni sestanek. Akademiki vabljene!

Članom Akademski zveze. Akademski zveza poziva vse svoje člane, da se strogo obvezno udeležijo procesije na praznik Sv. Rešnjega Telesa. Zbirališče pred stolnico med 8.45 in 9. Pridite z društvenimi trakovi! Akademski zveza.

Kino

Kino Kodeljovo: »Maščevanje preteklosti« in »Razposajenka« (Lucija Englisch).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

Papigica, zelene barve, ki sliči na ime »Jaka Pečanc«, je ušla. Odda naj se jo proti dobri nagradi na Sv. Petra cesti št. 74-I.

Procesije sv. R. T.

V stolnici

Ob osmih slovesna pontifikalna sv. maša. Po maši gre ob lepem vremenu procesija takole: Pred škofijo, Stritarjeva ulica, pred frančiškansko cerkvijo I. blagoslov. — Wolfova ulica, Kongresni trg, pred spomenikom presv. Trojice II. blagoslov. — Udeležiti se ga tudi že prej tam zbrana šolska mladina. — Vegova ulica, Emonska cesta, Cojzova cesta, pred šentjakobskim znamenjem III. blagoslov. — Stari trg, Mestni trg, pred mesno hišo IV. blagoslov.

Razvrstitve:

I. Društva: — 1. Prosvetna zveza z zastavo. 2. Zenska zveza. 3. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov. 4. Privatni nameščenci. 5. Prosveta Ljubljana s praporom. 6. Zastopstvo akademski zveze in kat. akad. društev, starejšinstvo.

II. Zenska Mar. družbe: — 1. Dekliška Mar. družba iz Lichtenburja. 2. Dekliška iz Križank. 3. Uršulinska tretja. 4. Uršulinska dijaška. 5. Stolne kongregacije in kongregacija Marije Pomočnice. 6. Kongregacija gospodičin in gospa pri oo. jezuitih.

III. Bandero Naše Ljube Gospe. Poselska zveza s praporom. Zenske svetilke. Narodne noše.

IV. Bandero presv. Rešnjega Telesa. Moški svetilci. Dijaška kongregacija pri oo. jezuitih. Stolne dijaške kongregacije. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

V. Dečki in deklice, po štirje v eni vrsti.

VI. Prva četa vojske z godbo.

VII. Mestni načelnik ali njegov zastopnik z občinskim svetom. Zastopstva stanovskih zbornic in drugih javnih korporacij. Ravnatelji in nastavniki rednih, mešanih in strokovnih šol ter šolski upravitelji, v kolikor se ne udeležijo procesije s svojimi zavodi. Dravska direkcija pošte in telegrafa ter podružnica poštne hranilnice. Direkcija državnih železnic. Dravska finančna direkcija in zastopstvo mestne kontrole. Državno tožilstvo. Okrajno sodišče. Višje državno tožilstvo. Apelacijsko sodišče. Akad. senat in profesorji univerze.

VIII. Oo. frančiškani, duhovščina. Prevzvišeni z Najsvetejšim.

IX. Ban s komandantom divizije; pomočnik bana z načelnikom upravnega in obsega oddelka; konzularni zbor, načelniki oddelkov in šefi samostojnih oddelkov kr. banske uprave; ostalo uradništvo kr. banske uprave in ostalih državnih oblastev obč. uprave, ostalo državno in samoupravno uradništvo, oficirski zbor.

X. Druga četa vojske. Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrasijo in razsvetlejo okna na cesto. Občinstvo naj procesije ne trga. Krščanski takt zahteva, da se moški odkrijejo in da verniki pokleknejo, ko neso Najsvetejšega mimo.

Svete maše so od 4 do 8 vsake pol ure, pa ob 9 in pol 12.

Zaradi reda bo zbirališče malih otrok za stolnico. Matere naj pripeljejo od 8—9 tja le take — dostojno oblečene — otroke, ki jih upajo izročiti v to določenim gospodičinam, da jih bodo čuvali in vodile med procesijo. Matere med procesijo ne bodo smele hoditi z otroki, ampak jih sprejmejo zopet v svoje varstvo za stolnico, kamor jih gospodičine pripeljejo še pred četrtim blagoslovom. — Prosimo, da se tega reda točno držite.

V Trnovem

Ob 5, 5.30 in 6 sv. maša. Po sv. maši se prične okrog pol 7 razvijati procesija v sledečem redu: I. Ribiški bandero, za njim barjanska šola, nato grabenska šola z zastavo. II. Farno bandero, za njim fantje in moške, za temi člani fantovske in moške prosvete, nato članice deklishe prosvete. III. Marijino bandero, za njim belo oblečene deklice in dečki. IV. Godba. V. Pevel. VI. Duhovščina z Najsvetejšim. VII. Za nebesom: patroski zastopnik, cerkvena ključarja in občinski svetniki. VIII. Narodne noše. IX. Zastava Marijine družbe, žene s svečami in ostale žene. Pot procesije: Iz cerkve po Karunovi ulici pred konjušnjico. Tam bo I. blagoslov. Od tam po Svabičevi v Trnovsko ulico, Pri prvi v Cerkevno ulico, tu II. blagoslov. Od tu čez most v Rečno ulico, po Kladezni v Krakovsko, kjer je III. blagoslov. Po III. blagoslovu po Krakovski na Krakovski nasip, Cojzovi cesti na Emonska do Krakovske kapelice, kjer bo IV. blagoslov. Od tam nazaj v cerkev. Po procesiji bo še ena sv. maša. V slučaju slabega vremena bo slovesnost v cerkvi.

I. Procesija sv. R. T. pri Sv. Petru bo jutri ob pol 7. zjutraj. Pot procesije in vrstni red sta bila objavljena v včerajšnjem »Slovencu«. Belo oblečene deklice naj se zbirajo od 6. do četrt na 7. na prostoru pred cerkvijo.

I. Članice ženskega oddelka šentpeterske prosvete se udeležijo procesije pri sv. Petru s svečami.

I. Masa za turiste in izletnike bo jutri, na praznik, in prihodnjo nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15 zjutraj.

I. Stolna kongregacija gospa vabi svoje članice, da se udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa. Zbirališče v kongregacijskih prostorih v četrtek ob 9.30. Sveče se dobe isloiani.

I. Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani se udeležijo na praznik sv. Rešnjega Telesa šenkavške procesije. Zbirališče je ob 8. zjutraj v Rokodelskem domu, od koder gremo skupno s Kat. društvom rokodelskih pomočnikov do cerkve sv. Nikolaja (do vhoda glavnih vrat), kjer se priključimo procesiji. Vsi člani naj se procesije gotovo udeležijo. — Predsednik.

I. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi vse svoje člane, da se jutri, na praznik presvetele Rešnjega Telesa udeležijo slovesne procesije pod društveno zastavo. Društvo se zbere ob osmi uri zjutraj v Rokodelskem domu in gre do glavnega vhoda stolne cerkve, kjer se uvrsti v procesijo. Prav nikogar naj ne manjka v naših vrstah. Spremljamo jutri evharističnega Jezusa z isto gorečnostjo in zvestobo, e katero smo ga spremljali pri evharističnem kongresu.

I. Križanski kongreganisti se vabijo, da se polnoštevno udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Člani se zbirajo pri družbeni zastavi med stolnico in semeniščem.

I. Odbor Slovenskega katoliškega akademskega starejšinstva vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Zbirališče med stolno cerkvijo (glavni vhod) in škofjsko palačo ob pol 9.

I. Prosvetno društvo »Ljubljana«-mesto. Jutri, na praznik sv. Rešnjega Telesa, se udeležimo procesije v stolnici. Zbirališče je ob 8 zjutraj na dvorišču Vzajemne zavarovalnice. — Pevska vaja danes odpade. Prihodnja bo jutri zvečer ob 8.

I. Prosvetno društvo Trnovo sporoča vsem članom, da se društvo udeležijo farne procesije v Trnovem na praznik sv. Rešnjega Telesa z vsemi odseki. Zbirališče za vse je v Karunovi ulici ob vrtu g. Stresna ob četrti na 7, kjer se uvrstimo na določeno mesto v procesijo. Prosimo vse članstvo, da se procesije udeležijo polnoštevno. — Odbor.

I. Celonočno češčenje v stolnici se prične drevi na predvečer praznika sv. Rešnjega Telesa ob 9. Opravile se bodo molitve 28 ure. Nočni častilci! Številno udeležbo pri tem celonočnem češčenju se bomo najlepše pripravili na jutrišnji vzvišeni praznik!

I. Razstava cerkvenega perila za novo cerkev sv. Terezije D. J. na Kodeljovem. Pridne članice deklishega oddelka Salezijanske prosvete na Kodeljovem so izgotovile lepo količino cerkvenega perila za cerkev sv. Terezije D. J. in ga bodo razstavile v Mladinskem domu na Kodeljovem. Otvoritev razstave bo jutri ob 11. predp. Razstava bo odprta do nedelje zvečer.

I. Članom JRZ za Dvorski okraj. Vstopnice za akademijo, ki bo v nedeljo 30. maja 1937 ob 11 popoldne v Unionu (proslava majske deklaracije) se dobe danes od 18 do 18.30 pri Useniku, Borštnikov trgu.

I. Marenkov Franc umrl. Trnovska fara je od včeraj popoldne dalje revnejša za poseben človeški original. — Marenkovega Franca ni več. Starejši ljubljanci so ga od prvega do zadnjega vsi poznali in še celo mladina je imela v trnovski fari pred njim velik respekt. Marenkov Franc je bil namreč voditelj trnovskih fantov, dasi je lani praznoval 70 letnico svojega rojstva. Vseeno je namreč od svojih prednikov v tej funkciji prevzel in vodil kroniko trnovskih fantov in deklet ter zapisoval vse, ki so dozoreli za fantovski ali deklisli stan v tej župniji, pa tudi vse tiste, ki so se mu izneverili, bodisi, da so se poročili, ali pa da so izgubili pravico na fantovski ali deklisli naslov. Najbolj znan pa je bil Marenkov Franc kot lovec na ptice. Seveda ni lovil ptic pevk, pač pa cipe in podobno perjad ter je bil zadnja leta skoraj edini, ki je še uporabljal na ljubljanskem barju staro pravico Trnovčanov. Bil je mož poštenjak, vedrega in dostojnega vedenja ter skoraj neizčrpnega spomna. Z njim odhaja v večnost velik kos žive zgodovine trnovske fare. Skoraj do zadnjega še čil in krepak je včeraj popoldne še pokosil, takoj po kosilu pa ga je zadela kap. Naj mu sveti večna luč!

I. Ivan Levcar si je za proslavo svojega 25 letnega odrskega dela izbral naslovno vlogo v Rostandovem »Cyrano de Bergerac«, ki je v blestem Zupančičevem prevodu svojevrstna umetnina. To znamenito delo bo dana v popolnoma novi režiji. Cirila Debeveca. Deloma je tudi zasedba nova. Premijera, zvezana s proslavo, bo v torek, 1. junija. Vstopnice so v predprodaji pri operni blagajni.

I. Ljubitelji umetnosti, zlasti oni, ki jih zanimalo dela za Narodno skupščino, so vjudno vabljene, da si ogledajo kipa »Kmetijstvo« in »Industrija« jutri, v četrtek od 9 do 20 v ateljeju akad. kiparja Franceta Goršeta na Gosposvetki cesti št. 13. (Kolizej, levo dvorišče).

I. Paradižniki na trgu. Na Pogačarjevem trgu so se pojavili prvi paradižniki, ki so še dokaj dragi, namreč 10 do 14 din kg. Uvoženi so paradižniki z Goriškega.

I. Pregled motornih vozil bo odslej vsak petek ob pol 8 v Ljubljani pred poslopjem uprave policije v Šubičevi ulici 5. Prvi tak pregled bo v petek, dne 28. t. m. K temu pregledu je pripeljati tudi vse one avtomobile, avtobuse in motocikle, ki iz kakršnegakoli razloga doslej še niso bili letos pregledani.

I. Razpis dobave. V »Službenem listu« kos 41 razpisuje mestno poglavarstvo v Ljubljani dobavo smetarskega voza in dobavo 1.500 ton premogovega zdroba, na kar se interese opozarjajo.

Maribor

Procesija sv. R. T. v stolnici

Ob 7 zjutraj je v stolnici pontifikalna sv. maša. Okrog 8. ure se začne ob vedrem vremenu procesija, ki gre, kakor prejšnja leta, po Stolni ulici na Glavni trg, od tam na Koroško cesto do kapele sv. Janeza (prvi blagoslov); nato po Strosmarjerjevi in Orožnovi ulici na Slomškovo trg mimo Mestne hranilnice pred škofijo (drugi blagoslov); po Ulici 10. oktobra, Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg k Marijini kapelici (tretji blagoslov); po Vetrinjski Jurčičevi in spodnji Gosposki ulici na Glavni trg Marijini ohi (četrti blagoslov); nato po Stolni nazaj v stolnico, kjer je takoj po procesiji tiha sv. maša.

Razvrstitev procesije: 1. Križ. 2. Godba pošt-nih uslužbencev. 3. Moške. 4. Društvo komisijonarjev. 5. Jugoslovanska strokovna zveza. 6. Društvo katoliških mojstrov. 7. Deška osnovna šola. 8. Deška mešana šola. 9. Vinarska šola. 10. Srednje šole. 11. Dekliška osnovna šola. 12. Dekliška mešana šola. 13. Krščanska ženska zveza. 14. Poselska zveza. 15. Deški Marijin vrt. 16. Fantovski odsek Prosvetne zveze. 17. Apostolstvo mož. 18. Katoliško akademsko starejšinstvo. 19. Dekliški Marijin vrt. 20. Dekliška Marijina družba. 21. Marijina družba za matere. 22. Sestre usmiljenke. 23. Vojaška godba. 24. Častna četa. 25. Zavodi šolskih dečev. 26. Šolske sestre. 27. Pevel. 28. Belooblečeni dečki. 29. Bogoslovci. 30. Belooblečene deklice. 31. Duhovščina. 32. Najsvetejši. 33. Zastopniki oblastev. 34. Društvo katoliških gospa. 35. Žene.

Ali imajo 3 ženske zares 4 mnenja?

Ali imajo 3 ženske zares 4 mnenja? Tako se navadno trdi; da pa je včasih tudi drugače, potrjuje sledeča zgodba: Bilo je v vlakcu. V nekem oddelku so sedele 3 ženske in — stienjen v kot — 1 moški. Govorilo se je v vseh mogočih stvarih: o odgoji otrok, o negi novorojenčkov, o vremenu in druginj, kako se pravilno pripravijo telečja jetra in o tem, kako se odvrne moža od nočnih pohodov. Pa ni bilo niti ene točke vsage razgovora, v kateri bi bile vse te ženske enakega mnenja. Seveda, tri ženske — štiri mnenja, si je mislil potnik v svojem kotu. Nazadnje se je zasakal pogovor tudi na pranje perila in — neverjetno: vse tri ženske obile enakega mnenja! Glej, glej, reče potnik in pokima z glavo. Kako pa je šele odprl oči, ko je pripovedoval zvečer to zgodbo ženi in še predno je končal, ga je prekinila žena z besedami: »Saj to je povsem jasno: za pranje je treba vzeti Schichtovo milo Jelen! To milo je tako blago ter pere temeljito, da postane perilo z lahko snežnobelo in se zdi kot novo. Schichtovo milo Jelen je idealno sredstvo za pranje, o tem ima tisoče žen samo eno mnenje!«

Verniki po ulicah, kjer se premika procesija, prosimo, naj pokažejo spoštovanje do presv. Rešnjega Telesa s tem, da okrasijo in razsvetlijo okna. Občinstvo se naproša, naj ne trga procesije s prehodi čez ulice. Krščanski takt pa zahteva, da verniki pokleknejo, ko se mimo njih nese Najsvetejši.

* m Majniški govori v stolnici: Sreda, 26. maja: Sv. katoliška Cerkev. (prof. dr. Anton Trstenjak); v četrtek na Telovo: Stanovitnost (kor. vikar Alojzij Juranovič); v petek, 28. maja: Veselite se v Gospodu (spiritual Anton Karo); sobota, 29. maja: Kadar zadnja ura nam napoči (katehet Franc Kolenc).

m Krščanska ženska zveza priredi dne 3. in 4. julija veliko romanje na Brezje. Zveza poziva vse Marijine častilce, ki bi se radi romanja udeležili, da naj se javijo najpozneje do 15. junija ali v društveni pisarni na Slomškovem trgu 20., ki je odprta vsako sredo in soboto od 8. do 10. ure ali pri predsednici ge. Katarini Bauman, Tržaška c. 2. ali pa pri odbornicah. Vožnja bo polovična. Ob prigrisitvi plača vsak udeleženec 5 din. — Odbor.

m Občni zbor streleškega okrožja. V nedeljo 30. maja bo na vojaškem strelišču v Radvanju ob pol 10. dopoldne redni občni zbor mariborskega streleškega okrožja. Istega dne se vrši na strelišču tudi streška tekma. Začetek je ob 8. uri ter se je lahko udeležijo člani streliških drušin mariborskega streleškega okrožja. Nagrade so tri zlate in pet srebrnih medalj, najboljši strelec dobi poleg tega še častno darilo.

m Trg na Telovo. Ker bo na Telovo zadnji blagoslov na Glavnem trgu in krne procesija po Koroški cesti, se mesarske strojne premeste na Vojašniški trg, ostale kmečke in branjarske stojnice pa na novi del glavnega trga.

m Smrt dveh mladih mater. Včeraj sta umrli v porodnišnici 29 letna žena vinčarja Antonija Žižek in 24 letna soproga uradnika Mestnih podjetij Terezija Kovač. Naj počivata v miru!

m Ljudska univerza ima svoj občni zbor v ponedeljek, 31. maja ob 20. uri.

m Spor med pekovskiimi mojstri in pomočniki je nastal zaradi uredbe o nočnem delu v pekarnah. Kolektivna pogodba, sklenjena med mojstri in pomočniki lansko leto, ki je prinesla pomočnikom najboljše mezde v državi, predvideva prihodek dela po stari uredbi, to je ob 1. uri ponoči, dočim se začenja po novi uredbi delo šele ob 3. Pekovski mojstri pripravljajo sedaj odpoved kolektivne pogodbe.

m Peceni mesa. Danes zjutraj se bo prodalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnicni ob 7 zjutraj 100 kg telečjega mesa po 6 din za kg. m Reven dijak je izgubil v ponedeljek v mestnem avtobusu št. 1. med vožnjo od kolodvora do kadetnice denarnico s 100 din, ki mu je padla iz žepa. Ker rabi denar nujno za koleke na maturitetnem spričevalu, prosi najditelja, da odda denarnico s vsebino pri upravi »Slovenec«, Koroška cesta 1.

m Letne majice, jopiči, obleke, sandali najugodnejše v konfekciji Jakob Lah, Maribor.

m Naglo prijet vlomilec. V noči na torek je bilo vlomljeno v skladišče starinarja Franca Pukla v Vetrinjski ulici 5. Vlomilec je poskusil z dietom odpreti tudi vrata, ki vodijo iz skladišča v trgovino, pa se mu ni posrečilo. Zadovoljil se je potem s tem, da je nabasal novo potno košaro z 8 parov novih ženskih čevljev, 1 zimsko suknjo ter 2 moška jopičema. Povzročil je s vlomom okoli 2000 dinarjev škode. Policija je še včeraj dopoldne izsledila vlomilca v osebi 22 letnega Franca Danka, katerega so aretirali ter je vlom priznal.

Celje

c Praznik sv. Rešnjega Telesa v Celju Ob 8 zjutraj v župni cerkvi sv. Danijela slovesna sv. maša. Po eveti maši bo procesija z naslednjim vrstnim redom: 1. križ; 2. moški; 3. Fantovska katoliška akcija s praporom; 4. Dekliška Marijina družba z zastavo; 5. Kongregacija gospodičin; 6. pevci; 7. godba; 8. prva četa vojaštva; 9. narodne noše; 10. belo oblečene deklice; 11. duhovščina z Najsvetejšim; 12. okrajni načelnik in poveljniki maše; 13. okrajno, okrajno in upravno sodišče; 14. zastopniki mestne občine; 15. predstojniki uradov z uradnim štitom in častniki; 16. Katoliško akademsko starejšinstvo; 17. Vincencijeva konferenca in moške KA; 18. Gospejno društvo in ostalo ženstvo; 19. druga četa vojaštva. Šolska mladina se zbere s svojim učitelstvom k zadnjemu blagoslovu na Glavnem trgu.

KINO METROPOL :: Danes ob 14.30 matineja »Naši rojaki« (Stanlio in Olivo), ob 16.15, 18.15, 20.30 premiera prekrasnega filma »Rose Marie«

c Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju apelira na srca čutečih zakoncev, da bi vzeli 6 let starega dečka za svojega ali pa vsaj brezplačno v oskrbo. Deček je zdrav in dobro razvit.

c Primarij dr. R. a i š p do nadaljnjega ne ordinira.

c Poroka. Danes popoldne bosta stopila pred oltar v celjski opatijski cerkvi gosp. Božič Drago, sotrudnik v drogeriji Vrtovec, in gdč. Golob Danica, hčerka m

Zavarovanje trg. pomočnikov k nameščenskemu zavarovanju

V torek zvečer je bil v Trgovskem domu občni zbor Trgovskega društva »Mercur«, ki je ena najstarejših slovenskih gospodarskih organizacij. Na tem obnem zboru je podal predsednik g. dr. Fran Windischer obsežno poročilo, iz katerega posnemamo v naslednjem teletu važne odstavke, ki se nam zde posebno aktualni:

Pokojninsko zavarovanje trg. pomočnikov

Ko se je v Avstro-Ogriki v letih 1907 in 1908 napovedovalo in pripravljalo pokojninsko zavarovanje privatnih nameščencev, v naših krajih ni bilo niti med trgovci niti med trgovskimi sodelavci, zlasti pa med prodajalci, sodelavnega zavzemanja za to, da bi veljalo starostno zavarovanje za nje. Predvsem je bila čakalna doba jako dolga za starostno zavarovanje, obetane rente pa skromne. Pa tudi prilike v naši trgovini so bile docela drugačne. Število trgovinskih obratov je bilo razmeroma majhno. Mnogo gospodarsko ugodnih krajev je še bilo, kjer ni bilo trgovcev. Razširjenost v trgovini je bila vobče še majhna. Posamezne stroke celo v najhujših središčih niso bile ločene in specializirane v poznejšem in današnjem obsegu. Gospodarski položaj v trgovini ni bil slab. Priden in spošten mlad trgovec je lahko računal na dosti dobre dohodke, ki so mu navadno omogočali, da je mogel misliti na preskrbo v starosti. Trgovski naraščaj je živel kar v patrijarhalnih razmerah pri svojem gospodarju. Gospodar in uslužbenec so bili nekakša gospodarska družina. Mladji trgovci so smeli računati, da postanejo še v krepkih letih samostojni trgovci. Tako tedaj ni bilo še budne skrbi med trgovskimi naraščajem za opesana leta, ker so računali s tem, da bodo nekako s 30. letom začeli na svoje. Tudi mladi ljudje so bili varni. Za prvo silo je imel mladi trgovec vsaj nekaj prihrankov. Razen tega pa je bilo v tistih solidnih časih, ko je bilo v vsej kronovini Kranjski na 400.000 prebivalcev na leto kakih 5 konkurzorov, začetniku dobrega slovesa lahko dobili blagovni kredit deloma pri svojem prejšnjem gospodarju, deloma pri vnanjih velikih trgovcih in tovarnarjih, ki so bili dobro poučeni o mladih trgovskih osebah, ki so se pripravljale na svojo kupčijsko samostalnost. Celo vrsta najboljših članov iz prvih 10 let našega obstoja je v zgodnjih letih postala samostojna. Počasi pa so se razmere izpreminjale. Razvoj hitil dalje. Število trgovinskih obratov je naraščalo, posebno zadnja leta velike vojne in v tistem mežu po veliki vojni, ko se je vse gnetlo v trgovino in prekupevanje. Razširjenost trgovine je napredovala po številu obratov, pa tudi po delitvi na specialne stroke. Celo v majhnih in oddaljenih selih so začele trgovine, četudi manjšega obsega. Tako so izpremembe v splošnih gospodarskih razmerah in posebej izpremembe v trgovini na drobno pri nas privedle do tega, da je med trgovskimi naraščajem dobro število tistih, ki zadnja desetletja ne morejo in tudi ne računajo, da se osamosvojijo. Tesno je za prostor, trdo je trenje v gneti. Tako pa mora znaten, če ne pretežen del trgovskih sodelavcev danes računati s tem, da je treba misliti v krepki dobi na opesana leta in se truditi za starostno zavarovanje. V praksi se danes že žal večkrat kar trdo počaka, kako neprijetne in za posameznika žalostne posledice dejstva, da trgovski sodelavci, predvsem prodajalci, niso bili prevzeti svojčas v pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev. Naše društvo je zgodaj že začelo opozarjati, da je vsaj skromna starostna preskrba uslužbenca v interesu dobrega gospodarja samega, kateremu bo za starost preskrbljen sodelavnik vse bolj opravljal službo. Tudi se je med sodelavci samimi začelo gibanje, da veljajo starostno zavarovanje za trgovske prodajalce. Mnogo gospodarjev je bilo dalekovidnih dovolj, da so prostovoljno zavarovali svoje uslužbence pri Pokojninskem zavodu. Tudi različne druge organizacije trgovskega stanu so opozarjale na potrebo starostne preskrbe za trgovsko pomožno osebje srednje in nižje vrste. Pri tem smo imeli pred očmi, da bi Pokojninski zavod prevzel med svoje zavarovance tudi trgovsko pomožno osebje, ker te vrste službojemalec po svoji izobrazbi, po načinu dela in življenja spada med privatne nameščence. Tudi Pokojninski zavod sam je imel umevanje za to prizadevanje in se je tudi sam ob raznih prilikah zavzemal za priključitev trgovskega pomožnega osebja v svoje območje. Zalibog to prizadevanje ni vodilo do uspeha, dasi je danes tudi med konservativnimi gospodarji dozorelo prepričanje, da je potrebno in koristno glede uslužbenec misliti na čas, ko je delovna sila dala odpoved. Gospodarjevo stališče je veliko lažje, socialne odgovornosti razbremenjeno, ako ne grozi postarnim uslužbenecem beda. Zavarovalna misel je zadnje čase pri nas zelo napredovala in se bliža čas, ko bo pokojninsko zavarovanje privatnih uslužbenec razširjeno na vso državo. Sedanje pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev velja samo za Slovenijo in Dalmacijo, ki sta že od leta 1909 imeli uvedeno zasebno zavarovanje za privatne nameščence. To razširjenje je ne samo zmaga socialne pravice in kulture, marveč je tudi pravična izravnava socialnih bremen na gospodarska pod-

jetja vseh vrst v naši državi. Doslej je položaj v naši državi različen. Konkurenčni pogoji so za prizadeta gospodarska podjetja neenaki. Trajno pa ne more veljati, da je gospodar vseh vrst v Sloveniji najbolj prizadet po javnih dajatvah in socialnih bremenih. Pri tem napredovanju pokojninskega zavarovanja pa žal doslej nismo uspeli, da bi se prevzelo v starostno zavarovanje, odnosno v invalidno zavarovanje tudi trgovsko pomožno osebje, predvsem prodajalce in prodajalke. Napovedano je pa medtem in bo sigurno tudi izvršeno razširjenje delavskega zavarovanja za starost, onemoglost in smrt. Obstoječe socialno zavarovanje bo dopolnjeno in pridemo v bližnjih mesecih do važne izpopolnitve socialne preskrbe v naši državi. Uredba veli, da obsegaj zavarovanje za onemoglost, starost in smrt vse osebe, za katere velja zavarovanje po Zakonu o zavarovanju delavcev iz leta 1923 pri Osrednjem uradu v Zagrebu.

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt bo po novih določilih obsegalo tudi trgovsko pomožno osebje. Lahko bi rekli, da je nekaj bolje nego nič in dali hvalo izboljšanju dosežanega položaja. Mišlim pa, da je slej ko prej pravilno zastopati misel, da bi razširjenje socialne preskrbe, ki jo pričakujemo za jesen, v kolikor se tiče trgovskega pomožnega osebja, bilo pravilneje in racionalneje iz zgoraj navedenih razlogov, izvesti takoj, da bi prišlo zavarovanje polom Pokojninskega zavoda. V tem pogledu bi veljalo potrditi se in začetni akcijo po prizadetih zastopstvih. Dejstvo je vendar, da pri zavarovanju za primer bolezni in nesreče še velja za trgovsko pomožno osebje glede zavarovatelja, nosilca zavarovanja izjema. Mnogo, če ne pretežno število teh uslužbenec je pri Trgovski bolnišnici blagajni, odnosno dopolnilno pri Trgovskem in bolniškem podpornem društvu, ki je zlasti, ker ima svoj sanatorij, dragocene važnosti za prizadete interese.

Zavetišče za trgovce in obrtnike

Ko govorim o izpreminjenih prilikah v trgovini in, mimogrede rečeno, precej isto velja tudi za obrtnike in rokodelce, je treba opomniti, da je med srednjimi in malimi trgovskimi in obrtnimi gospodarji cela vrsta takih, ki dandane težko žive in z muko izhajajo celo v normalnih razmerah. Če pa pride bolezen, le malo dolgotrajnejša ter se vseli nesreča v hišo gospodarjevo, nastane navadno prav neveseljen položaj. Lada se oglasa beda in skrb za najpotrebnejše. V boleznih in nezgodah je za gospodarsko silbo gospodarje trgovskega in obrtnega stanu položaj kar slabši nego za delojemalce, ki imajo vsaj najpotrebnejšo pomoč v bolezni in nesreči. Preudarni gospodarji zlasti v ljubljanskem Zdrženju trgovcev so že mislili na to, da je treba boljši v okviru obveznih organizacij bodisi dobrovoljno poskrbeti za pomoč in podporo v sili in nesreči. Ali te dobrovoljne naprave ne morejo prav naprej in je res morda, da brez obveznosti ni mogoče doseči zaželenih uspehov. Priznati se mora, da je danes misel za socialne potrebe in socialni čut mnogo večji nego pred 10 leti. Dosti več je danes razumevanja in smisla za naprave, ki prinašajo pomoč v sili in čijih potreba in utemeljenost se kaže ne neposredno, marveč šele včasih po nekaj letih, ko se položaj izpremeni in areča prevrže v nesrečo. Posebno po mestih je danes prilika, mnogo radi neveseljen in kritičnih razmer zadnjih let, opazovati, kako nekdanji krepki in prizadeti trgovski in obrtni gospodarji pridejo v silo in revo, ne da bi se jim moglo očitati lahkomišelnost in brezbriznost. Mislimo, da bi bilo pri nas v Ljubljani čas, da začnemo misliti na to, da poskrbimo morda opirajoč se na kako ustanovo, ki že obstoji pri občini, na zgraditev zavetišča za obubožane trgovske in obrtne gospodarje. Taka stvar ne gre preko noči, ali po različnih uravah in kompetencah bi se dalo ob dobri volji v kratki dobi priti do tolikoga fonda, ki bi omogočal uresničenje živo potrebne socialne naprave — Zavetišča za trgovske in obrtniške gospodarje.

Pokojninsko zavarovanje nameščencev

Podatki o številu zavarovancev in njih prjamkih so najzanesljivejši barometer za presojo socialnega in gospodarskega položaja nameščencev. Toda podatki, ki jih nudi splošno socialno zavarovanje, so zanesljivi bolj za one vrste uslužbenec, ki nimajo več dohodkov, kot jih vpoštevata najvišji razred. Zato se tu nahajajo v skupini zavarovancev najvišjega plačnega razreda tudi taki, ki imajo faktično veliko več prejemkov in če se pri teh izvrše izpremembe v višini prejemkov, njih statistika ne more niti zajeti, ker se le pri najnižjih skupinah znižajo pod imensko višino, kakor jo določa najvišji razred. Drugače pa nudi popolnejšo sliko statistika zavarovancev pri Pokojninskem zavodu. Tu so plačni razredi višji in je najvišji plačni razred 14, ki obsega vse zavarovance z letnimi prejemki nad 54.000 dinarjev. Zato nam nudi ta statistika boljši vpogled v položaj nameščencev kot katerakoli druga statistika.

Lani opažamo, da je število zavarovancev pri Pokojninskem zavodu naraslo na 536 na 10.373, toda zanimivo je, da je število zavarovancev bolj naraslo v Dalmaciji kot pri nas, kar je dokaz, da naša konjunktura se ni dobila priključka na konjunkturo v drugih delih države. Zanimivo je, da je odpadlo v letu 1936 na 1 službodajalca 4,08 obvezancev pok. zavarovanja, kar dokazuje, kako številni so majhni obrati. Saj stoji nasproti 10.909 zavarovancem kar 2.879 službodajalcev.

Zavarovani letni prejemki so dosegli najvišje stanje leta 1930 s povprečno 23.036 Din na 1 zavarovanca letno, od tedaj naprej pa so se stalno zmanjševali. Največje je bilo zmanjšanje leta 1932 s 3,4% v primeri s prejšnjim letom. Do leta 1935 je povprečna plača padla na 20.773 Din, lani pa celo na 20.747 dinarjev. Vendar pa je padec od 1935 na 1936 malenkosten, ker znaša komaj 0,1%, kar je vsekakor znak, da je pričakovati v statistiki za 1937 prirastek povprečne zavarovane plače. Povprečno so bile plače v primeri z letom 1930 nižje za okoli 10%.

Koliko znaša skupni dohodek nameščencev.

Tako so po statistiki Pokojninskega zavoda znašali vsi prejemki moških zavarov. 191.650.800 Din (leta 1935 184.977.600 Din) in prejemki ženskih zavarovancev 44.304.000 Din (1935 42.594.000 Din). Na 1 moškega zas. uradnika odpade letno 1936 23.074 (1935 23.412) Din, na 1 žensko zavarovanko 14.246 (14.410) dinarjev.

Ljubljanski tramvaj

Leta 1931 in 1934 je bilo omrežje ljubljanskega tramvaja zelo razširjeno z znatnimi investicijskimi stroški, ki so dosegli do konca leta 1934 51.46 milij. din. Toda, ko bi morale začeti nove proge donášati znatne dobičke, je nastopila splošna kriza in nastopil je padec prometa in seveda tudi tudi dohodkov. To nam kaže naslednja tabela o številu potnikov in dohodkih v zadnjih letih od 1930 sem:

	potnikov v tisočih	dohodki v tisočih
1932	6.954	8.873
1933	5.113	7.833
1934	4.888	7.509
1935	5.180	7.614
1936	6.152	7.331

Iz tega se vidi, kako so dohodki do leta 1934 padli na 7,5 milij. din. S tem so padli daleč pod proračunano vsoto 10 milij. din, katero smo smatrali za dovolj donosno ljubljanskemu tramvaju. Od tedaj naprej pa je število potnikov začelo naraščati vendar pa še ni doseglo višine iz leta 1932. Tudi v letu 1937 je število potnikov nadalje naraslo. Ni pa tako narasla donosnost, kajti lani je bila tarifa prilagodena željam ljubljanskega prebivalstva in so dohodki vkljub povečanju prometa padli za nekaj stotisoč dinarjev. Vendar je pričakovati, da se bo ugodni efekt nove potniške tarife bolj poznal v letu 1937, kar dokazujejo dosedanj dohodki.

Istočasno je bilo obrestno breme poleg vzdrževalne službe izredno težko. Sedaj je uspelo znižati obratne stroške, ker se vidi iz računskega zaključka družbe za 1936 v primeri z letom 1935. Obratovni stroški sami so se zmanjšali od 6,18 na 6,13 milij. od leta 1935 na 1936, še bolj pa je novi upravi uspelo zmanjšati obrestno breme. Obrestno breme je doseglo leta 1935 1,67, lani pa samo še 1,48 milij. din. Še bolj pa se bo poznalo znižanje bremen v letu 1937.

Iz poročila družbe posnemamo še: Nova uprava, ki je prevzela posle dne 31. januarja 1936, je uredila že lani in letos mnogo perečih in važnih zadev. V ozdravljenju finančnega stanja družbe je med drugim dogovorjeno, da prevzame delniško glavnicno mestna občina. Nato je dala družbi znatno subvencijo in kupila od nje staro remizo ter poračunala to kupnino z delno terjatvijo mestnega zaklada. Mestna elektrarna je družbi znižala tokovino, avstrijski Siemens pa je znižal obresti od 10 na 5 odstotkov in podaljšal odplačevanje dolga tako, da se s 1. jan. 1937 za dopolniti z mesečnim obrokom 150.000 Din in morebitnim presežkom dohodkov nad 8 milij. Din letno. S tem je položaj družbe znatno izboljšal. Izgubo za 1935 in 1936 je družba odpisala iz rez. sklada za odpis investicij in poslovnih izgub ter delno tudi z izkupičkom za staro remizo.

Izvoz pšenice in koruze. Od 1. avgusta 1936 do 17. maja 1937 smo izvozili 42.621 vagonov pšenice za 662,9 milij. Din. Ker mora Prizad dobaviti še okoli 17.000 vagonov, bo ostalo za izvoz še okoli 10—12.000 vagonov. — Od 1. oktobra lani do 17. maja letos smo izvozili 25.085 vagonov koruze za 234,4 milij. Ker pomeni, da je šla še polovica za izvoz namenjene koruze v inozemstvo.

Pogajanja s Švice. Iz Belgrade poročajo, da se bodo začela pogajanja za ureditev plačilnega prometa v Švico 1. jun. letos, ne pa, kot je bilo prvotno javljeno, 15. junija.

Svedu kupujejo celulozo pri nas. Agencija Jugoslovanski kurir poroča, da se zanima neka švedska skupina za naš celulozni les ter se je že začela pogajati z nekaterimi našimi podjetniki zaradi dobav za Švedsko.

Dobave: Gradbeni oddelek ravn. drž. železnic v Ljubljani sprejema do dne 28. maja ponudbe za dobavo kretinskih tablic ter umetnega strešnega škrlja.

Borza

Dne 25. maja 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani neizpremenjen na 8—8,10, v Zagrebu pa je malo popustil na 7,95—8,06. V Belgradu je beležil 7,97—8,07.

Grški boni so beležili v Zagrebu 33,15—33,85, v Belgradu 34,05—35,35.

Nemški čeki so v Ljubljani malo narasli na 12,19—12,39, v Zagrebu pa na 12,2250—12,425, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo in konec junija 12,1750—12,3750, za sredo in konec avgusta pa 12,18—12,38. V Belgradu so beležili 12,2963 do 12,4863.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.510.092, v Belgradu 2.534.000 din. Efektni promet je bil v Zagrebu slab, v Belgradu je dosegel 1.426.000 dinarjev.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 hol. gold. 2397,16—2411,76
Berlin 100 mark 1749,02—1762,90
Bruselj 100 belg. 734,60—739,76
Curih 100 frankov 996,45—1003,52
London 1 funt 215,16—257,21
Newyork 100 dolarjev 4327,26—4363,57
Pariz 100 frankov 195,26—196,70
Praga 100 kron 152,04—153,14
Tret 100 lir 228,44—231,53

Curih: Belgrad 10, Pariz 19,00, London 21,6225, Newyork 437,375, Bruselj 73,725, Milan 23, Amsterdam 240,50, Berlin 175,60, Dunaj 81,40 (81,75), Stockholm 111,45, Oslo 108,625, Kopenhagen 96,525, Praga 15,26, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,56, Buenos-Aires 134.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. pos. 87,25—88,25, agr. 52—53, vojna škoda promptna 406—407, begl. obvl. 75,50—76,50, 4% sev. agr. 51,50—53, 8% Bier. pos. 94,50—95,50, 7% Bier. pos. 84,75—86, 7% pos. DHB 98—99,50, Trboveljska 250—265.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 87,75 do 88,50, agr. 52—52,75 (52), voj. škoda promptna 406,50—408, dalm. agr. 73,75—74,50, 4% sev. agr. 51,75—52,75, 8% Bier. pos. 94,25—95, 7% Bier. pos. 85—86,75 (85,50), 7% pos. DHB 98,50—101. Delnice: Priv. agr. banka 194,50 den., Trboveljska 250—260, Gutmann 60—65, Isia 25—35, Osi. liv. 180—190, Osi. sladk. tov. 170—200, Dubrovačka 370—420, Oceanica 250 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. pos. 86,75 do 87, agr. 52,50—52,75, vojna škoda promptna 408 do 409 (408,50), begl. obvl. 76,50—76,75 (76,60), 76,50, dalm. agr. 74,25—74,75 (74,50), 8% Bier. pos. 94—95,50, 7% Bier. pos. 85,50 den., 7% pos. DHB 99,50 den. (99,50), 7% stab. pos. 87—88, Delnice: NB 7150—7200 (7150), Priv. agr. banka 198 den. (198).

Žitni trg

Sombor. Pšenica: bač. okolica Sombora 172 do 174, gornja bač. 173—175, srem., slav. 175—177. — Moka: beč. Og. 265—275, 245—265. — Ostalo moka neizpremenjena. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendence mirna. — Promet 26 vagonov.

Novi Sad. Moka: beč. in ban. og. 255—265, 235—245, 215—225, slav. 185—195, 155—165, št. 8 neizpremenjena, srem., slav. og. 250—260, 230 do 240, 210—220, 180—190, 150—160, št. 8 neizpremenjena. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčica«.

Kulturni obzornik

Geografski vestnik

Geografsko društvo v Ljubljani izdaja in zalaga svoj vestnik, ki ga urejuje dr. Anton Melik. Letnik 12-13 (1936/1937) obsega osem razprav z raznih področij zemljepisne znanosti, ki se nanašajo na Slovenijo in ostale pokrajine naše države.

Prvi članek Ivana Rubića, opremljen s številnimi fotografijami in posnetki, govori o malih oblikah na obalnem reliefu vzhodnega Jadrana, torej o vprašanju, ki je bilo doslej malo raziskovano. Avtor poroča o uspehih lastnega proučevanja predvsem v morfološkem pogledu, obenem pa ugotavlja hrvatsko narodno terminologijo v onih krajih. France Habec je preiskoval toplotne odnose na izvirih Ljubljanske ter našel znatne razlike, ki jih ima v tem pogledu Ljubljanka nasproti kraškim vodam. Na podlagi merjenih podatkov sestavljeni diagram kaže posebne zakonitosti, ki jim je Habec poiskal tudi razloge v področjih, od katerih so odvisni. Zelo obsežen je članek Ivana Rakovca o morfogenezi in mladoterciarni tektoniki vzhodnega dela Julijskih Alp, v katerem opisuje vrhove, vršice, nivoje in terase, riše morfološki razvoj in po odgovarjajočih znakih določa starost nivojev. Na koncu razprave je navedena obsežna literatura. Oskar Reya piše o razprostranjenosti in pomikah toče po dravski banovini ter o vzročni zvezi toče s splošnim vremenskim stanjem na podlagi podatkov iz leta 1936. Nekaj smernic v sodobnem morfološkem proučevanju daje Svetozar Ile-

šič ter ocenjuje različne metode, ki jih uporablja ta znanstvena panoga, primerja jih med seboj in govori o njih praktični uporabi v slovenskih in sosednjih pokrajinah. V pregledu slovestva navaja 110 različnih knjig. Božidar Škerlj postavlja na temelju lastnih proučevanj rasno sliko Jugoslavije v glavnem, obenem pa jo primerja s karto biološkega tipa po Mikliku. Članek je posvečen spominu V. Lebzeltza, najboljšega poznavalca antropologije jugovzhodne Evrope. Demografsko razpravo o izseljevanju in doseljevanju v Zumberku je napisal Marko Šuklje. Predvsem je proučil izseljevanje Zumberčanov iz občine Radatovci v ostale kraje države ter v inozemstvo, doseljevanje Slovencev in prav tako Hrvatov. Poroča tudi o življenjskih pogojih in gospodarski strukturi med Zumberčani. Anton Melik je raziskal poklicni sestav prebivalstva v mestih Jugoslavije in označil posamezne mestne tipe ter jih klasificiral. Pri premočitranju mest na Slovenskem je zlasti obračal pozornost na odnose med urbanskimi središči in ruralno okolico ter preiskal statistično gradivo.

Važna poročila obsega »obzornik«, med njimi nekaj novih statističnih podatkov o obsegu in prebivalstvu različnih držav in dežel, prav tako ima Vestnik tudi številne ocene iz književnosti.

K. S. Chaudau, Les Balkans et la Democratie
(ad. Pierre Bossuet, Paris, 1937, str. 376)

G. Chaudau je pisec številnih del v francoskem jeziku, v katerih skuša z večjim peresom, obširnim znanjem in veliko ljubeznijo do balkanskih narodov, zlasti do Jugoslavije, prikazati zunanemu svetu smelo stremenje tega dela Evrope, ki je to-

liko stoletij bilo zanemarjeno in zasluženo, da se z žilavim naporom, ki je lasten le svežim narodom, dvigne na višino ostale kulturne Evrope in se uvrsti vanjo kot njen enakopraven in enakovreden del. Iz tega vidika je Chaudauovo delo hvalevredno, zlasti ker se mu je posrečilo, da je z neumornim zbiranjem političnega materiala in z njegovo večšo ureditvijo zelo olajšal zunanemu svetu vpogled v balkansko politično zgodovino. Zato bodo za študij balkanske in posebej jugoslovanske politične zgodovine Chaudauove knjige koristne doprinosi.

Tudi v tej zadnji knjigi: Balkan in demokracija piše v lepem časovnem redu prejšnje zadnje dogodke iz balkanske zgodovine in razveseljuje napredek medsebojnega sporazuma, ki ga utrjujejo med seboj balkanske demokracije. Pisatelj govori najprej obširno o Jugoslaviji in njenem notranjem političnem razvoju v zadnjih letih. Potem se podrobnje peča z iskreno prijateljskimi odnosi med Jugoslavijo in njeno veliko zapadno zaveznicu Francijo, ki so jih v zadnjem času potrdili prijateljski obiski franc. maršala Franchet d'Espereyja v Belgradu in vojnega ministra gen. Mariča v Parizu. Nato preide pisatelj k obravnavanju jug. politike napram državam Balkanske zveze in Male zveze. Z vsemi temi državami je Jugoslavija ostala v najbolj bliskavih odnosih in je vezi prijateljstva z njimi cele poglobila. Tem se je pod vladro Dr. Stojadinovića pridružil nov stik s Poljsko in zlasti z Bolgarijo, kar je smatrati za ogromen korak k pomirjenju Balkana in je eden največjih uspehov Dr. Stojadinovića na zunanje političnem področju. V zadnjem času omenja se sporazum z Italijo. Knjiga navaja veliko dokumentov, zgodovinski pregled pogodb in značilne izjave domačega in tujega tiska. Svoje delo zaključuje z ugotovitvijo, da solidarnost Balkana bistve-

no prispeva tudi v ureditvi in utrditvi miru v Podonavju.

Madžarska ocena slovenske knjige. — Med razmeroma redkimi primeri te vrste moremo opozoriti zopet na enega: v madžarski reviji »Vasi szemle« (Szombathely) 1937, zv. 3 poroča dr. Avgust Pavel o »Prekmurskih pesmih« Jozefa Baše-Miroslava. Opozarja zlasti na zveze, ki utegnejo zanimati madžarski svet (prevodi iz madžarskega pesništva itd.) in na celotni značaj imenovanega pesnika.

Razstava v Turinu. Začetkom junija bodo otvorili v Turinu razstavo piemontskega baroka. Namen privedite je pokazati baročno umetnost Piemonta, predvsem arhitekturo. Na tem področju ima Piemont tri velika imena: Guarini, Vittore in Juvarra. Do besede bo pa prišla tudi druga umetnost, tako kiparstvo in slikarstvo. Razstavna dela vodijo Lorenzo Rovere, Vittorio Viale in znani nemški umetnostni zgodovinar A. E. Brinckmann.

Nagrade »Matice hrvatskih gledaliških dobrovoljcev« v Zagrebu. Razpisane so: nagrada Josipa Freudenreicha 7500 Din, Josipa Bacha 2000 Din ter Radio MHKD 2000 Din (skupni znesek 11.500 Din). Rok natečaja je 31. avgust 1937. Gradivo ljudski iger mora biti vzeto iz hrvatskega narodnega življenja in igra zgrajena po načelih dramske umetnosti in odzračne učinkovitosti. Pojasnila daje A. Freudenreich, Zagreb, Gajeva ul. 2 b, 6. nadst.

»Glumac, ki jo je napisal A. Freudenreich v Zagrebu kot priložnost za ljudske predstave, se nanaša na naslov: Zadruga Sklad (za A. Freudenreicha daje A. Freudenreich, Zagreb, Gajeva ulica 2 b, 6. nadst.

Človek, ki je plačeval 84 milijonov dinarjev davka na leto

John D. Rockefeller — svetovni rekordni človek bogastva in dobrodelnosti

»Dolžnost nas vseh je, da čim več zaslužimo in čim več pomagamo drugim.« Po drugi strani pa je John Davidson Rockefeller »poznal le eno razvedrilco: da je spravljal dividende. Bil je čudovit, nasprotujoč si človek, ta Rockefeller, mršavi starček z obrazom mumije, ta ameriški kralj petroleja, osem in devetdesetletni stariček, ki je že pol stoletja živel le še kot zasebnik in se je štirideset let z izredno žilavostjo boril zoper smrt, čeprav časih samo z ženskim mlekom, ki so mu ga darovale ameriške ženske.

Kako so se pa strinjali krotki, krščanski nauki pridigarja baptistovske nedeljske šole z onimi petrolejskega kralja? Treba bi bilo odgrniti zaveso z nedavne preteklosti, če bi hoteli odgovoriti na to vprašanje. »John D.«, kakor so ga v Ameriki po domače nazivali, je bil poslednji, še živeči veliki zastopnik gospodarske preteklosti, katere načela ves sedanjí rod srdito pobija in obtožuje.

Dobrodelnost v trustih.

Rockefeller, človek, ki je plačeval državi na leto 84 milijonov dinarjev davkov (sicer bi jih moral še več, a John D. je že poznal razna pota, da se je izognil davkom), ta svetovni rekorder bogatije in neoviranega kapitalističnega samoderstva, je pa imel svetovni rekord tudi v — dobrodelnosti! Skoraj 14 milijard dinarjev je izdal za dobrodelne namene. Njegove dobrodelne ustanove so: Rockefellerjev inštitut za medicinska raziskovanja, ki ga je 1901 ustanovil in mu podaril milijardo dinarjev fonda; dalje dve leti mlajši Splošni vzgojni zavod, ki mu je podaril 120 milijonov dolarjev za podporo učiteljskih vseh vrst; Ustanova v spomin Laure Spelman in Rockefellerja za ženske in otroke z 80 milijoni dolarjev glavnice in predvsem velika »Rockefellerjeva ustanova« iz leta 1913, da bi pomagal ljudem vsega sveta. Ta Ustanova podpira žrtve povodnjí, potresov, vojne, kuge in podobne. Sredi Njujorka je »Rockefellerjevo središče«, čigar pet orjaških donebnikov najprej zagleda potnik, ki se pripelje v Njujork. Samo nakup teh stavbišč je stal več milijard dinarjev!

Knjigovodja postane milijarder

John D. je bil najuspešnejši selfmademan, kar jih je bilo sploh kdaj na svetu. To pa je vprav v Ameriki neskončno dosti pomenilo in je mnogo pripomoglo k zgledu, kakršnega je dal Rockefeller v življenjskem in svetovnem pomenu Amerikancem. John D. je imel 16 let, ko je leta 1855 začel svojo skromno življensko pot kot pomožni knjigovodja pri tvrdki Hewitt in Tuttle v Clevelandu. Zaslužil je pol dolarja na dan. Čez dve leti se je izkazala njegova posebna darovitost: z drznimi in nenavadnimi finančnimi posli se mu je posrečilo, da je rešil propada versko oblično baptistov, ki ji je že tedaj pripadal. Za plačilo so ga izvolili, dasi mu je bilo komaj 18 let, za predsednika cerkvene občine. In tedaj se je začela dvigati njegova neverjetna pot samih uspehov. Z Angležem Carlom je l. 1858 ustanovil špeditijsko in komisijsko družbo. Tedaj je imel 800 dolarjev premoženja. A kupčija se je razvila in čez nekaj let je imel 35.000 dolarjev čistega. Lastnik špeditijske družbe je v tedanji secesijski vojni podpisal 17.000 dolarjev vojnega posojila in si je s to šahovsko potezo pridobil za svoje trgovske namene precej važnih prijateljev.

Kupčija s petrolejem

Denar zahteva, da ga naložiš, dobičkanosno naložiš. Ko je Rockefeller iskal, kam bi ga naložil, se je l. 1862 prav slučajno »sešel« s petrolejem, ki ga je 10 let prej komaj kdo poznal po imenu in so ga uporabljali le za zdravilo. V začetku 50. let prejšnjega stoletja, so nato odkrili petrolej za gospodarstvo in tehniko. Razvnela se je vročica za srečo in po gozdovih in ravanah so brzele množice iskalev zakladov. Njim je sledila finančna špekulacija. Samo v Filadelfiji je v letu 1864 in 1865 nastalo tisoč petrolejskih družb! Seveda so imele delnice včasih komaj vrednost papirja, a so čez noč narastle do bajne vrednosti in so tvorile ali uničevale eksistence kar čez noč. Mesta so rastla ko gobe po dežju.

Rockefeller se je spočetka ukvarjal samo s čistilnicami, rafinerijami petroleja. L. 1865 je prodal svoj delež pri špeditijskem podjetju in se je povsem posvetil »smrdljivcu«, ki ga je kasneje, zlasti s prevoznim izkoriščanjem, popolnoma omejil. Ko je v Evropi izbruhnila francosko-nemška vojna, so v Clevelandu ustanovili »Standard Oil of Ohio«, matično podjetje kasnejšega trusta. Čez osem let je družba že izplačevala po 100 odstotkov dividend in Rockefeller je imel 95 odstotkov vseh ameriških rafinerij v roki. Posebni, 5000 km dolgi cevovod je že tedaj sprejel Njujork s petrolejskimi vreli v Pennsilvaniji.

Kot milijarder — Američani bi rekli kot bilijoner — je John D. stopil v 20. stoletje. Njegov trust nadzira 84 odstotkov vseh petrolejskih rafinerij v US Ameriki, 90 odst. trgovine z industrijskimi olji, 80 odst. izvoza petroleja; ima v rokah podrobno prodajo v več ko 80 odstotkih vseh ameriških mest in ima zdaj več ko 150.000 km lastnega cevovoda v oblasti! Borba zoper protitrustovske postavbe tvori posebno, razburkano poglavje Rockefellerjevega življenja, ki se

pa radi prostora ne moremo baviti z njim. Ker so (razen New Jerseyja) vse države izdale protitrustovske zakone, se je Standard Oil l. 1899 z matičnim sedežem preselil v New Jersey, ki ima odležišče nenadomestljive davkoplačevalce v svoji sredi in se tega prijetnega položaja tudi dobro zaveda.

Večer življenja v milijardah

Znano je, da je bil Rockefeller prepričan, da bo doživel 100 let. Na njegov 100. rojstni dan je hotel dirigirati orkestru, ki bi igral stare pesmi

Prvi posnetek z upora v Albaniji: vojaki ženejo ujetnike, ko so zavzeli gnezdo vstaje — Agyro-castro.

Strahote iz oblakov

Oblak se je utrgal na Ogrskem

V okolici Budimpešte je bilo radi silnega neurja več smrtnih žrtev. Rimsko-katoliški župnik dr. J. Horvath v Szentendru je bival tedaj v ondnotni sirotišnici, kjer je bilo 80 otrok in 10 redovnic. Radi naliva so narasli potoki in so v nekaj minutah preplavali sirotišnico. Župniku se je posrečilo, da je spravil na varno vse redovnice in otroke. Ko se je pa še enkrat vrnil v sirotišnico in je hotel rešiti še enega otroka v zibalki, so ga zgrabili valovi in šele davi so župnika mrtvega potegnili iz vode.

Vse telefonske in brzojavne zveze so pretrgane. Več metrov na debelo leži blato naokoli. Pri Szentendru so potegnili iz blata voz, mrtvega vozika in dvoje konj. V okolici Budimpešte in po drugih mestih se je porušilo več hiš. Na tisoče

njegovih otroških let! Sicer je pa igral le ameriško tombolo in pa golf.

Rockefeller izhaja iz družine, ki se je bila v 17. stoletju priselila iz Nemčije v Ameriko. Njegov oče je bil nemiren in čudaški človek, ki je tudi skoraj dočkal 100 let starosti. Mati, Laura Spelman, je bila čudovito podobna svojemu sinu. Preprosta farmerska hišica v Coney Islandu, kjer je bil rojen John D., služi marsikakemu mlademu Amerikancu za »praktični« zglede uspeha in jo tudi temu primerno občudujejo.

Življenje skoraj stoletnega starca, ki je izročil pred 42 leti vodstvo in pred 16 leti tudi predsedstvo svojega trustu svojemu sinu Johnu D. juniorju, je potekalo dan na dan po istem, natančno določenem načrtu. Ob devetih je vstal, ob desetih zvečer je šel spat. Vmes je trikrat jedel, po eno uro dolgo — radi žvečenja! — igral je golf, se popoldne vozil z avtom in je zvečer igral tombolo s prijatelji. Kvart se ni nikoli dotaknil, ker so se mu zdele moralno nevarne. Tudi knjig ni nikoli vzel v roke. Duševne potrebe Rockefellerja so bile vedno enake ničli. A za dušo je storil več: imel je sveto Pismo, razlago k sv. Pismu in pridige Reverenda Jowetta: te tri knjige so ga vedno spremljale in vsak dan je prebral nekaj strani iz njih!

In vendar je imel eno strast tudi v tem življenju: drevesa in obdelovanje vrta in še nekakšno oboževanje izbranih oblek in kravt, edino razkošje, ki mu je bil vdan. Rockefellerjeva podeželska posestva: Poecanto Hills ob Hudsonu, Forest Hills pri Clevelandu in njegova posestva na Floridi, nujajo izbor samih lepot, kakršne si le more človek v sanjah izmisliti. »Vsa stara, visoka drevesa so bila moji osebni prijatelji«, je nekoč zapisal. In na slehernem svojem posestvu je dal gojiti purane v spomin na svoje prve trgovske začetke —

Po tem vendar ni potekalo to življenje med milijardami tako, kakor bi si človek sprlo neizmerne bogatije mislil. Tu ni bilo nič tihe zbranosti, nič vesele družabnosti ali česa drugega, kar bi bilo odveč: John D. je hotel biti 100 let star! Partijo golfa s svojim najboljšim prijateljem, ki je prvotno bil, mimo orkestra, na programu stoletnice, je moral že ertati, ker mu je prijatelj prej umrl. Zdelo se je, ko da bo tudi golfu odveč.

Zdaj pa je odšel tudi John D., poslednja, že v življenju zgodovinsko-mistična osebnost, iz visoke trdnjave svetovnega kapitalizma na oni svet.

Baldwin — doma. Ministrski predsednik Anglije, Baldwin, bo dobil od kralja plemski naslov »Earl« in bo imenovan v gosposko zbornico.

Eden iz starine

Velky Meserici (Moravska), 23. t. m.

Te dni smo pokopali tu prav zanimivega moža, velikaša iz starih časov, ko je naše plemstvo igralo še veliko vlogo v javnem življenju. To je bil grof Fran Harrach, brat baronice Karoline Wambolt, ki živi na starodavnem gradu Hmeljniku pri Novem mestu. Potemec stare plemiške rodovine na češkoslovaških tleh je ohranil ob prevratu svoje veliko premoženje, ki pa ga je rabil v smislu davne tradicije svojega rodu: za kulturne in dobrodelne namene. Bil je pravi gospod iz starih časov, bolj stanovsko in religiozno nego nacionalno oboje. Bil je tajni svetnik, častni bailli Malteškega reda, častni vitez Nemškega reda in imel častni križ Kristusovega reda, ki je med najvišjimi papeškimi odlikovanji. Težko je naštetí vsa prosvetna, verska in dobrodelna društva, ki jim je bil član, na čelu jim česki Rdeči križ. Od znanstvenih akademij do dijaških podpornih društev in poljedelskih pa gozdarskih in ribarskih ustanov je podpisal veaok dobro stvar. Njegov pogreb je bil veličasten; navzoči niso bili samo zastopniki vlade in stara plemstva, ampak tudi ogromno moravškega kmetskega ljudstva, tako da je bil ob prehodu železniški promet Brno—Praga celi dve uri zaprt.

Tako je odšel v večnost eden najznačilnejših zastopnikov starine, ki je znal strogo živeti tudi v naši dobi v duhu svoje tradicije, obenem pa je razumel sedanjost in vse svoje zmožnosti ter sredstva postavil v družbo dobrega in lepega. Kot zgodovinsko zanimivost naj omenimo, da sta pokojni prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova žena Sofija preminula v Sarajevu v Harrachovem avtu. Užival je velik ugled tudi v vodivnih krogih naše republike.

Črkovnica

1	2	3	4		
5	6	7			
8	9	10			
11	12	13			
14	15	16			
17	18	19			
20	21	22			
23	24	25			
26	27	28			
29	30	31			
32	33	34			
35	36	37			
38	39	40			
41	42	43	44		

Vetavi 25 a, 4 b, 4 c, 3 d, 16 e, 2 f, 1 h, 6 i, 4 j, 10 k, 10 l, 5 m, 13 n, 14 o, 1 p, 12 r, 4 s, 2 š, 7 t, 2 u, 7 v, 2 z v zgornje kvadrante, in sicer tako, da dobiš v vsaki vodoravni vrsti po tri besede s petimi črkami. Zadnji dve črki prve besede sta obenem prvi dve črki druge besede, zadnji dve druge pa prvi dve tretje. Besede pomenijo:

1. blejski hotel in kopališče, 2. jugoslovansko mesto, 4. slovenski pisatelj, znan po knjigi o Šmarni gori, tudi hrvaški pisatelj ali češki umetnostni kritik, 5. globoko korito v triglavskem gorovju, 6. velika časopisna agencija, tudi grič pri Belgradu, 7. trg ob Savinji, 8. izletna točka pri Trzinu, 9. mesto ob Savinji, 10. slovenski nabožni pesnik in pisatelj, 11. jugoslovanska žitnica, 12. evropsko glavno mesto, 13. evropski prebivalec, 14. kraj pri Mariboru, 15. slovenski pesnik, 16. kraj pri Trzinu, 17. udje izumrlega naroda, 18. češkoslovaško mesto, 19. nekdanji hrvaški ban, 20. kraj pri Kranju, 21. francoska reka, 22. slovenski dramatik, 23. nekdanje mesto v Mali Aziji, 24. slovenski čebelar, tudi sodobni slovenski sportnik, 25. kraj blizu Velenja, po njem se imenuje cela dolina, 26. nemški pripovednik, umrl 1910, 27. kraj n aljubljanskem barju, 28. slovenski pesnik, 29. slovenski protireformatorski književnik, 30. švicarski vrh, 31. svetopisemska oseba, 32. mezopotamsko mesto, 33. kraj pri Sevnici, 34. kraška gora, 35. Nemško mesto, 36. italijanski pesnik, 37. kraj pri Mariboru, 38. slovenski pesnik, 39. Feitenova duhovna igra, 40. koroški narodni buditelj in pisatelj, 41. jugoslovanska reka, 42. kraj pri Kranju, 44. Bartolova drama.

V srednji vrsti navzdol od 3 do 43 dobiš ime in priimek srbskega pesnika.

REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno: 1. Jurij, 5. Bazin, 9. Adiža, 10. Atene, 11. Krim, 12. Vis, 13. Cer, 14. Mosel, 16. Cesar, 18. Labin, 20. Banat, 23. Karel, 26. Rutar, 27. Dan, 29. Rem, 30. Lož, 31. Iliri, 32. Ivana, 33. Mašin, 34. Lehar.

Navpično: 1. Jakac, 2. Udine, 3. Rim, 4. Javor, 5. Basel, 6. Zec, 7. Ineni, 8. Neron, 14. Majar, 15. Lazar, 17. Sin, 19. Bar, 20. Budim, 21. Avala, 22. Turin, 23. Kamil, 24. Emona, 25. Ložar, 28. Niš, 30. Lah.

Armada v zraku. 29 najhitrejših ameriških vojnih letal brzi na vajo.

Vlomilec: »Kar brez skrbi notri —, vaša žena spi ko polh!«

Morilec Brodarič obsojen na dosmrtno robijo

Novo mesto, 25. maja.

Danes je bila pred novomeškimi okrožnim sodiščem obravnava proti 25-letnemu posestnikovemu sinu Stanku Brodariču, po domače Šuštarjevemu iz Rosalnice v občini Metlika-okolica.

Obtožnica

Ki jo je vložilo državno pravdnštvo v Novem mestu proti njemu, očita Brodariču, da je dne 18. februarja 1937 v Čurilih po zrelom prevdaru in iz koristoljublja umoril 83-letno Baro Kočevarjevo in njeno 58-letno hčer Marijo Vrančičarjevo. Staro Baro je Brodarič posekal štirikrat s sekuro po lobanji, Marijo pa trikrat ter je obema razsekal glavi. Smrt obeh žrtev je nastopila takoj.

Brodarič je vedel, da sta Kočevarjeva in njena hči premoški nekaj denarja, ker je bila Marija dalj časa v Ameriki in je prinesla od tam precej denarja. Tega denarja so je Brodarič polakomnil. Ko je bil roparski umor odkrit, je komisija ugotovila, da je stanovanje vse premetano, ameriški kovček je bil odprt s sekuro in v njem je morilec vse prebrskal. Morilec je pripravljal nekaj slanine, da bi jo odnesel, toda se je nečesa ustrašil, da je pobegnil in slanine pustil v hiši. Če je morilec odnesel kaj denarja, pa ni ugotovljeno, ker sta obe žrtvi živeli vedno sami zase in nihče ne ve, koliko sta imeli.

Umor je 18. februarja odkril sosed Jožef Govednikova, ki jima je prinesla sveže pečen kruh. Govednikova je poklicala sosedo Marijo in Baro Obermanovo, češ, da se v hiši nekaj sumljivega godi. Ko so se vse tri ženske približale k hiši, je Marija Obermanova opazila nekoga, ki je planil skozi zadnja vrata hiše čez polje ter bežal proti Borili. Ženske so poklicale Janeza Govednika in Ignaca Žnidaršiča, ki sta zasledovala zločinca. Begunca pa so opazili tik pred gozdičem Anton Vrančičar ter Jože Vrančičar in Jože Nemanč. Vseh pet moških prič soglasno opisuje zunanost preganja-

nega morileca in Nemanč je pozneje spoznal v beguncu obtoženega Brodariča. Brodarič je pozneje na begu srečal tudi nekoga Ivana Kopiniča, ki je obtoženca dobro poznal in Brodarič je Kopiniču zagrozil: »Ivan, ne povedati onim! Če boš povedal, te ubijem!« Kopinič je opazil, da je bil obtoženec zelo prepaden in upeljan. Vse te priče pa so se zelo bale Brodaričevega maščevanja, ker je Brodarič zelo nasilen človek. Tudi orožnika Strmšek in Krčmar sta izpovedala, da je Brodarič po aretaciji priznal svojo sled v obratni smeri od Radovičev proti Čurilom. Orožniki so pri hišni preiskavi v Čurilih na kraju zločina našli tudi Brodaričovo vojaško knjižico in pa opomin, naslovljen nanj. Brodarič je tudi priznal, da je sekira, ki so jo našli v hiši in s katero sta bili obe ženski umorjeni, njegova last, pravi pa, da ne ve, od kod so prišli ti predmeti v to hišo. Obtoženec se zagovarja na razne načine, kakor da je bil le na divjem lovu, da je šel po moko itd. Vendar obtožnica izpodbija vse njegove izpovedbe.

Razprava in sodba

Razpravi je predsedoval s. o. s. Romih. Obtoženec se je znal spretno zagovarjati in izmikati ter je bil popolnoma miren. Enako mirnost sta kazala njegova mati in brat, ki sta pričali njemu v prid. Po daljšem zaslišanju prič je Brodaričev branilec dr. Ivanetič predlagal, naj se razprava prekine in naj se odredi ogled na licu mesta. Drž. tožilec se je izjavil proti temu predlogu, nakar je senat predlog odklonil. Senat se je po govoru državnega tožilca Groznika, ki je predlagal smrtno kazen in po govoru obtoženčevega branilca umaknil k posvetoivanju.

Po daljšem posvetoivanju je predsednik razglasil sodbo, s katero se obtoženec Brodarič obsodi na dosmrtno robijo. Obtoženec je sprejel sodbo mirno na znanje in zahteval revizijo.

Bled

Navodila vsem organizacijam in društvom za proslavo 20-letnice majniške deklaracije za Blejski kot.

V četrtek, 27. maja ob 3 popoldne v Ljudskem domu na Bledu pevka vaja in rediteljski sestanek. Vabimo g. pevce, ki naj po možnosti prinese s seboj note za sledeče pesmi: Slovenec sem, V Gorenjsko oziraj, Mladini, Jadransko morje, Slovenec, Srb, Hrvat, Hej Slovenec! — Vsaka od sodelujočih vasi naj pošlje istočasno po nekaj krepkih fantov ali mož, ki bodo skupno s blejskimi tvorili rediteljski zbor. Ta zbor bo vodil vsaj prireditelj in skrbel za vzorec red. Določite za to najboljše!

Dne 29. maja: Spored sobotne bakljade: 1. Zbirališče pred cerkvijo ob 8 do pol 9 zvečer. Tudi si udeleženci nabavijo baklje proti odkodnini par dinarjev. Konjeniki se zberejo pred Zrimcem in ob pol 9 odhajajo proti cerkvi, kjer se postavijo na redno sprejeto. Vrstni red je ta-le: 1. Konjeniki, 2. Narodne noše, 3. Godba, 4. Ljudstvo. Baklje prižgo udeleženci, ko dajo reditelji povelje. Sprejeto gre do Svobora, kjer se bakljada zaključuje. Poskrbite, da bodo ta večer povsod goreli kresovi in pokali topici.

Dne 30. maja: Program nedeljske proslave: Zbirališče konjenikov pred Zrimcem. Zbirališče narodnih noš na vozovih pred tržnico do Hodočarjeve. Vse od 10 do pol 11 popoldne. Zbirališče godbe, gajlice, ljudstva in ostalih narodnih noš pred cerkvijo. Prinesite narodne zastave. Konjenika prejme male narodne zastavice od rediteljev, velike prinese s seboj! Sprejeto: 1. Konjenika, 2. Narodne noše na vozoku pride do ceste, 3. Godba, 4. Gasilec, 5. Narodne vih (ostanajo na zbirališču in se priključijo sprejeto, noše v skupinah, 6. Godba, 7. Godba, 8. Gasilec, 9. Konjenika. Sprejeto gre mimo Uniona-Pošte-Park hotela v Zdraviliški dom. Vozovi in konjenika odprejo do Prešernovega spomenika. (Podrobna navodila rediteljev, Spored v dvorani). Pevski zbor zapoje več domoljubnih pesmi. Otvoritev proslave in nastop slavoslovnega govornika. Pevski zbor in vsi navzoči zapoje: Hej Slovenec! Vsi prisotni župani zasedajo častna mesta na odru. Pred in po proslavi se zbirajo prostovoljni prispevki za kritje stroškov. — Vsi na delo za čimvečjo udeležbo živeti!

Cerklje pri Kranju

Proslava 20-letnice majske deklaracije: Ob 2 popoldne zbirališče kolesarjev z okrašenimi kolesi pred kapelico »Kristusa Kralja«. Občleni v črni ali modri hlači brez suknjice in telovnika. Po možnosti z zastavicami na kolesih. Prihod pred cerkvijo ob četrni na 3 popoldne. 2. Pevski zbor prihaja iz svojih vasi prepevajo slovenske pesmi v skupinah. 3. Nalopja skupina kolesarjev bo dobila primerno nagrado. 4. Po prihodu k cerkvi gredo vsi k litanjam. 5. Po litanjah se bo razvil sprevod mimo Kermove hiše in pošte nazaj po tem le redu: 1. Konjeniki in narodnih nošah, 2. Fantje, z okrašenimi kolesi, 3. Dekleta z okrašenimi kolesi, 4. Dekliški krožek, 5. Narodne noše, 6. Godba, 7. Gasilec, 8. Zastava Prostovoljnega društva Cerklje, 9. Občinski odbor, 10. Ostali zastopniki oblasti, 11. Moški, 12. Zenske. Po sprejeto se zbera vsi udeleženci pred ljudsko kolo, kjer se bodo razvrstili po redu, ki ga bodo določili reditelji. Sledi govor, deklaracija, pesmi, molitev in mešanje zbor. Na koncu zapoje vsi udeleženci »Hej Slovenec!«. Za zaključek bo v dvorani Ljudskega doma enodeljanka igra »Nasja pravda«. Pred govorniškim odrom slike: Nj. Vel. kralja Petra II. Vis. kneza namestnika in družje.

Iz Rogaške Slatine

Lepo vreme pospešuje dotok gostov. Dnevno posejajo zdravilišče izletniki iz Jugoslavije. Za binkoštno praznike je bilo tu nad 400 izletnikov iz Zagreba. Zdravilišče je nudilo skoro že velikosezonsko sliko. V območju zdravilišča se skončujejo različna stavbinska in olepševalna dela. Glavni park je ves v cvetju. Zdraviliški orkester igra dvakrat dnevno promenadni koncert in zvečer v veliki dvorani Zdraviliškega doma. Posebno so lepo posejani večerni koncerti, pri katerih igra zdraviliški orkester pod vodstvom dirigenta Hurdasa same izbrane komade. Gosti stalno prihajajo in posebno je precejšen dotok gostov iz inozemstva. Med drugimi došli imenoma sledeče: Ladislav Ban, drogist iz Budimpešte, dr. Teodor Vošnjak, podban v p. iz Zagreba, Rosa Binder, dr. Artur Dollinger, Tereza Leeb, hotelirka, Ludwig Mauerhofer, direktor, dr. Fridrich Matthias, Fridrich Murnmayr, deželnosodni svetnik v p., Jakob Pomberg, direktor, in dr. Maks Zaworsky, vsi iz Graza, dalje dr. Jan Capek, advokat iz Brna, David Altman, trgovec iz Pariza, Sigmund Förster, restavratir iz Budimpešte, Viljem Hrdina, trgovec iz Trebuš (CSR), Ema Hartinger iz Harlberg, Eugenija Orlerger iz Stockholm, Vitalis Sidi iz Leeds, Anglija, Abraham Salomon iz Bruxelles, Maria dr. Stein, zdravnica iz Kölna, Signe Strong iz Holsinki (Finska), Leopoldina Stirner iz Dunaja, M. Ph. Hillevi Sipi iz Holsinki (Finska), itd. itd.

Ureditev predavalnice anatomskega inštituta v Ljubljani

Ze dolga leta opozarjajo medicinci vso javnost na nemogoče stanje, ki vlada prav pri predavalnici anatomskega inštituta. Dolga leta stoji predavalnica že zgrajena, nima pa opreme, tako da je za učne svrhe neuporabna. Kljub temu, da ureditev predavalnice same ne zahteva bogznanje kako velikih izdatkov, se vsa zadeva dolge časa ni mogla premakniti

z mrtve točke. Banski upravi v Ljubljani je končno uspelo, da je s pomočjo vseh priprazetih faktorjev ugodno rešena tudi ureditev predavalnice. Tehnični oddelk banske uprave je zato razpisal za ureditev predavalnice licitacijo na 14. junij, pri čemer se bodo oddajala zidarska, tesarska, kleparska, krovska, kovaška, slikarska in plesarska dela, polaganje linoleja ter vodovodna, plinska in električna instalacija, kakor tudi instalacija centralne kurjave. Vsa ta dela so preračunana na 82.000 Din. Istočasno so razpisana potrebna mizarska dela, ki obsegajo v glavnem izdelavo opreme obstoječe iz miz in klopi, preračunanih na 89.000 Din. Vsa ta dela bo moglo v letošnjem letu dokončati, tako da bo predavalnica do prihodnjega šolskega leta urejena in po novo šolsko leto anatomski inštitut imel tako težko pričakovano lastno predavalnico.

Koča na Očaku v Bohorju

Rajhenburška in senovska podružnica SPD namerava v Bohorju postaviti planinsko kočo na 863 m visokem vrhu, ki se imenuje Očak.

Vfeden v slikah in binkoštni »Slovenec« sta prinesla opis in slike lepote Bohorja, pri čemer so se pisec vrnil nekatere krajepisne napake, ki jih je vsekakor treba popraviti. To predvsem iz razloga, ker se dosedaj malo znani Bohor s svojimi naravnimi lepotami odpira izletnikom, ki bodo imena, zlasti Bohor in Očak zelo pogosto ponavljali. Turist mora kraje, kamor pride, imenovati tako, kakor se v resnici imenujejo, ne pa nekaj črk dodajati (Bohor-je) ali pa ime spreminjati. Celo pa tega ne sme slovensko časopisje.

Hrib, na katerem naj bi se postavila planinska koča, se imenuje Očak in nima nobenega drugega imena. Pisec ga napačno imenuje »Ošlico«. Ta naziv kaže, da je treba pri iskanju imen hribov vestnosti in da se je treba predvsem obrniti na ljudstvo. Odkod tedaj to ime?

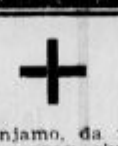
Ime »Ošlica« je neroden prevod besede »Eslet«. Tako se je namreč imenoval neki gozdar, ki je pred več desetletji imel kočo na Očaku. Ta gozdar Esel (v ljudskih ustih »Ezle«) je bil gotovo tri do pet ur daleč na okrog znan. Njegova koča je bila vidna z vseh vrhov od St. Vida na Planini mimo Zegrskega vrha. Prevorja tja do Dobrežičkih hribov. Tod povsod so rekli tej koči »pri Ezluc«. Tisti, ki niso nikoli govorili z nobenim prebivalcem Očaku najbližjega Ravnega Loga niti s Spodnjanci (tako tol imenujejo Planinci dolinske prebivalce), so sami napravili ime »Ošlica«, ne da bi vedeli za pravilno slovensko ime Očak.

Ime Očak je zemljepisno utemeljeno. Izmed vseh vrhov Bohorja je namreč edini gol na vrhu in je z njega krasen razgled daleč na okoli, zaradi česar zasluži ime očaka.

Pogorje, ki se v glavnem razteza v četverokotu Senica-Rajhenburg-Kozje-Planina, se imenuje Bohor, ne pa, kakor je v »Tednu v slikah«, Bohor-je. Rodilnik: Bohorja.

Tako rajhenburška in senovska podružnica SPD, ki se snuje, kakor oblasti morajo paziti na to, da se krajevna mena ne spreminja in ne pačijo.

Nameravana koča se bo tedaj zgradila na OČAKU!

Potrti naznanjamo, da nam je danes umrl naš dobi soprog, skrbni oče, stari oče, brat in tast, gospod

Peter Perkavec

Skoro istočasno je šel med nebeške krljate njegov vnuk, naš ljubljenski sinček

Miran

Pogreb obeh dragih pokojnikov bo v četrtek, dne 27. maja 1937 ob 17 izpred mrtvarke veže splošno bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Moste, Lesc, Pola, Tacen, dne 26. maja 1937.

Zaljubljeni: Franciska, soproga: Albin, Celestina, Peter, sinovi: Marija, Albina, sinah: Tatjana, Marjetica, vnukinja — in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod Gajsek Ivan, Ljubljana.

Sport

Plavalna tekma

Willan starta — Pričetek ob 5.

Včeraj je zbudilo med Ilirjani veliko zadovoljstvo pojav telegrama, v katerem javlja Willan, da pride v Ljubljano. S tem se je Iliriji posrečilo postaviti najmočnejšo postavo in so se njeni izgledi za zmago ogromno povečali.

Program bo obsegal sledeče točke dvomatcha: 3 × 100 m mešano: Za Ilirijo: Willan, Steiner, Fritsch. Za goste: Allerheiligen, Solhman, Gunst. 100 m prsno: Za Ilirijo: Steiner, Hribar. Za goste: Allerheiligen, Solhman.

5 × 50 prosto: Za Ilirijo: Willan, Fritsch, Marovič, Zihel, Zidar, Lah. Za goste: Rolf, Stolze, Baier, Gunst, Allerheiligen.

Water polo: Ilirija: Pribošek, Bolha, Jamnik, Fux, Mohl, Fritsch, Gincin, Sain. Gostje: Stolze,

Baier, Devitz, Gunst, Sollumen, Swenn, Allerheiligen.

Poleg oficijelnih točk dvomatcha se vrši še par internih točk med članstvom Planine in Ilirije za nagrade raznih domačih tvrdk.

Pričetek tekmovalja je točno ob 5 in opozarjamo občinstvo, da je točno, ter prisostvuje svedcanemu pozdravu prvih nemških tekmovalcev v Jugoslaviji. Ker startajo edino le v Ljubljani, je naša dolžnost, da se jim vsaj malo oddolžimo za vse dobre, katere so nam Nemci izkazovali lansko leto ob priliki Olimpijade.

Vstopnice so še vedno v predprodaji v trafiki Sever. V sredo popoldne in pa v četrtek ves dan bodo pa v prodaji na Kopališču Ilirije. Cene so sedišča 20 in 15, stojišča 10 za nečlane, za člane in dijak po 8.

Etapna kolesarska vožnja Belgrad-Sofija in jugoslovanska ekipa

Najpomembnejša športna prireditelj jugoslovanskega kolesarstva bo gotovo etapna vožnja dirkačev iz Belgrada v Sofijo, ki bo od 8. do 10. junija t. l. Bo to prva športna prireditelj Bolgarov in Jugoslovancev v okviru nedavno sklenjenega večnega prijateljstva med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki naj bi bila kot uvod v čim tesnejše prijateljske stike obeh slovanskih narodov.

Proga, ki jo bodo dirkači prevozili, je dolga 490 km in bo šla takole: Belgrad — Avala — Mladonovac — Oplenac — Kragujevac — Jagodina — Gjurpja — Niš (državna cesta št. I), — Piro — Caribrod — Državna meja (državna cesta št. XII), — Sofija (državna cesta kraljevine Bolgarije, Elap: Belgrad — Kragujevac, Kragujevac — Niš, Niš — Sofija).

Da bo ta kolesarska prireditelj res nekaj pomembnega, nam pričajo živahne priprave tako naših kakor tudi bolgarskih kolesarskih krogov; saj ni skoraj dneva, da ne bi — posebno srbski časopisi — prinašali razne kolesarske športne vesti, poročila in slike. Seveda prednjači v tem pogledu belgajsko »Vreme«, ki organizira to etapno vožnjo skupno z sofijskim listom »Sport«, belgajsko kolesarsko podzvezo in bolgarsko kolesarsko zvezo. Z druge strani hočejo to manifestacijsko prireditelj še bolj poudariti bolgarski kolesarski krogi s tem, da pošljejo k startu v Belgrad razen svoje ekipe še 1000 bolgarskih kolesarskih športnikov, ki naj bi dirkače spremljali na vsaj prvi iz Belgrada do Sofije.

Večino športnikov najbolj zanima seveda to, katera ekipa ali posameznik bo v tej naporni vožnji izšel kot zmagovalca. Res, da je prireditelj zamisljena kot dokumentacija večnega prijateljstva obeh narodov, toda, ker se ta dokumentacija izraža v tekmovalstvu, je gotovo, da ne bodo prijateljski tekmovalci prihajali na cilje v sklenjenih vrstah ali roko v roki. In ravno zato je potrebno, da nekoliko pregledamo sestavo naše ekipe, ki bo šla v tridnevni športni borbi proti bratom Bolgarom.

Ker je nekaterim našim kolesarskim prijateljem znano, da je kolesarstvo v domovini sosedov Bolgarov na mnogo višji stopnji kakor pri nas, da razpolagajo oni z izvrstno organizacijo tega športa, pri katerem sodelujejo ne le civilne, temveč tudi vojaške osebnosti, da posedujejo več cementnih in navdnih kolesarskih dirkališč, da imajo svoja kolesarska glasila in da — kar je še najbolj važno — široke ljudske plasti kolesarstvo zelo podpirajo (to lahko potrdijo tisti naši dirkači, ki so že imeli priliko sodelovati v bolgarskih kolesarskih dirkah!), se nam tu vsiljuje vprašanje: kako neki bo ta etapna vožnja z ozirom na tako veliko razliko v razvoju te športne panoge med Bolgari in Jugoslovanci izpadla? Res je, da po dolobilih organizatorja tu ne pride v poštev več ko po osem dirkačev od vsake države, t. j. 16 konkurentov (kar je za tako pomembno prireditelj prav malo), a še za teh osem dirkačev smo mi v skrbih, kje jih bomo dobili, posebno še, ker so nam štirje stari in preizkušeni konkurenti ušli med neodvisno, oziroma profesionalno kategorijo in nimajo zato pravice sodelovati v predstojeh amaterski vožnji. Tako imamo Slovenec Gartnerja in Rozmana, Hrvatje Prosineca in še kakega, Srbi pa Erdelija in Drljačiča. Razen teh imamo prav majhno izbiro. Rutinirani dirkači kakor olimpijec Valant, Oblak in drugi, ki bi tu prišli v poštev, so kolesarstvu vsaj za sedaj dali slovo. Ne preostane nam torej nič drugega, kot postaviti v našo ekipo mlajše sile, ki pa bodo jedva vzdržale močnega bolgarskega konkurenc. V koliko bo pravila odredba Kolesarske zveze v Zagrebu, ki je takoj, ko je zaznala o nameravani vožnji, določila, da ima vsaka podzveza pravico postaviti v jugoslovansko ekipo po dva dirkača, se bo videlo. Kakor rečeno, obstoja vsaka ekipa iz osem članov. Po drugem letošnjem obnem zboru Kolesarske zveze, ki se je vršil kot nadaljevanje prekinjenega prvega občnega zbora, pa imamo pet podzvez in sicer: zagrebško, belgajsko, ljubljansko, mariborsko in karlovaško. Večina podzvez je že imela svoje izbirne dirke, kjer se je določilo po dva dirkača za ekipo, in medtem, ko smo mi Slovenci odpravili to dolžnost kar na kratko, so v Belgradu imeli celo tri izbirne dirke, katerih najdaljša (230 km), in odločilna je bila ravno predzadnja nedolga na progi Belgrad—Kragujevac—Belgrad. Pri vseh treh izbirnih dirkah sta zmagala kot prvi Erdelj, drugi pa Drljačič. Dirkača Erdelija poznamo Slovenci še iz prejšnjih let, ko je kot vojak kolesarskega bataljona v Ljubljani pod izborno šolo gosp. podpolkovnika Jakliča bil v raznih dirkah nevaren nasprotnik marsikateremu našemu dirkaču. — Ljubljanska podzveza je določila Gartnerja in Brilja, mariborska Rozmana in Gregoriča, zagrebška pa Prosineca in Pokupca. Tako stoji tu že osem izbranih dirkačev, ki naj bi nastopili dne 8. junija na startu v Belgradu. O Prosinecu, Gartnerju in Erdeliju lahko še vnaprej rečemo, da so za to vožnjo dovolj pripravljeni. Favorit Rozman spravi tudi prve tri v marsikateri skripec zlasti pri vožnjah od 120 km, kako se bo v etapni težavnejši vožnji obnesel, je še drugo vprašanje. Gregorič, Pokupce in Drljačič spadajo že za to četverico — kolikor je vsaj ob sedaj znano — izključeno pa ni, da znajo presenetiti. Resen pomislek imamo pri mladem Brilju, ki se je ravno zaradi te etapne vožnje po lastni iniciativi pognal iz juniorskega gnezda. Je sicer mlad, fizično dokaj razvit in obeta prav dobro bodočnost, ali manjka mu rutina, ki je svojstvena preizkušeni sedmorici njegovih sodirkačev. Izbirno delo je torej pri kraju in drugega izboda za sedaj ni.

Čemu neki izbirne dirke, ko vendar itak vemo, kateri jugoslovanski dirkači bi bili sposobni za absolviranje etapne vožnje z močnimi Bolgari, se bo marsikdo vprašal? Odgovor na to vprašanje ni težak. Da bi novoizvoljen odbor Zveze ugodil željam vseh podzvez, po katerih zaslugi je na zadnjem občnem zboru prišel na krnilo jugoslovanskega kolesarstva, je dovolil, da je prišlo do take opredelitve.

težak. Da bi novoizvoljen odbor Zveze ugodil željam vseh podzvez, po katerih zaslugi je na zadnjem občnem zboru prišel na krnilo jugoslovanskega kolesarstva, je dovolil, da je prišlo do take opredelitve.

Bolečine v sklepih

so znaki gihta. Zahtevajte pri Piščam-biroju, Beograd II. Maršal Pilsudskog 22 ali pri Pieštany-Informator, Zagreb, Strossmayerov trg 1/II. nadst. brezplačno brošuro »Zašto Banja Pieštany«. Prečitajte v nji o izločujočem delovanju blatnih kopel v Pieštany (Cehoslovaška) in eodobni dieti.

Ropališče Pieštany prinese zdravje.

V araneh prometu 70% popusta pri povratku.

Znano je, da ima ena kolesarska podzveza sponsoberne dirkače od druge in bi tako postavila ena tri, druga enega, tretja nobenega, četrti pa mogoče štiri konkurate za ekipo, ko bi se Zveza zavedala, etavi svojo ekipo iz najboljših in najzanesljivejših da gre tu za odločilno športno tekmovalje dveh bratskih narodov, kateri vsak si prizadeva, da se dirkačev, ne pa, da pridejo v ekipo lahko tudi taki, ki to ugodnost izrabijo le v svojo osebno korist. Bil je namreč primer, da se je ob priliki izbirne dirke dirkač izjavil: »Saj se lahko temu in temu (torej sigurnemu konkurentu v ekipi) med izbirno dirko zgodi, da pade, ima defekt ali kaj drugega, pa bom tako mogoče bil eden od tistih dveh kandidatov. Vem, da ne bom v etapni vožnji nič napravil, a bom vsaj poceni lahko videl Sofijo!

Kaj naj torej resen športnik na to reče? Ali si morda tak konkurent predstavlja, da bo vseh petnajst dirkačev v etapni vožnji padlo in imelo defekte in da bo potem on zmagal. Sicer je vse mogoče! Za sedaj pa stoji etvari tako, če se kaj ne spremeni. Kako pa bo, bodo pokazale dirke same.

Kolesarske dirke »Ljubljance«

Ob lepem vremenu so se v nedeljo popoldne vršile kolesarske dirke Kol. društva »Ljubljance«. Za dolgo progo Ljubljana—Trebnje—Ljubljana (100 km) ni bilo mnogo konkurentov, pač pa so se za dirko juniorjev zavzeli mnogo obetajoči mladi dirkači v lepem številu, tako, da je na startu stalo uvrščenih 12 pestro občlenih predstavnikov raznih naših klubov. Med novimi močmi smo videli dva Litijčana, enega Kamničana in Jeseničana. Da je ta Jeseničan prišel na prvo svojo dirko dobro podkovan, je bilo videti ravno na rezultatih juniorske dirke ki je bila na progi Ljubljana—Stična—Ljubljana (60 km). Za svoj prvi lep uspeh se ima fant zahvaliti svojemu preizkušenemu trenerju olimpijcu Valantu, ki ga je pripeljal na start popolnoma prepričan na zmago. Kot najnevarnejša konkurenta sta mu bila le Premk in Gregorič, katerih prvi pa je imel takoj po startu smolo, da je utrgal verigo in moral po četrtini zakasnitvi slediti skupini z drugim kolesom. Tudi Kamničan Kelsin se je dobro držal, prav tako eden od Litijčanov, medtem, ko je drugi kmalu po obratu imel defekt pri desni matici zadnjega kolesa in tako se težavo dosegel Ljubljano.

Od glavne skupine, ki so jo sestavljali — »kanonci« Gartner, Rozman in Bricelj ter »Hermes« Kacič, je Gartner gladko posekal vse. Tudi Bricelj je pokazal, da se resno zavzema za predstojeh etapne dirke posebno za Belgrad—Sofija. Naš znani Rozman pa, ki te dolenske proge ni vaju, ter se od svoje premočne prestave nikakor noče odreči, ni mogel biti na tej dirki kos niti Brilju.

Rezultati so sledeči: Juniorji: 1. Kersnik Ladi (»Hermes«) prevozil progo 60 km v času 2:11.0; 2. Gregorič Jože (»Sava«) 2:12; 3. Premk Pavel (»Hermes«) 2:20; 4. Bizilj Albin (»Ljubljance«) 2:28; Kelsin Branko (»Hermes«) 2:10.23. Ostali so si sledili v kratkih presledkih. — Glavna skupina: 1. Gartner Franc (»Ljubljance«), 100 km proge v času 3:24.00; 2. Bricelj Franc (»Ljubljance«) 3:25.21; 3. Rozman Stefan (»Zeleznice«, Maribor) 3:28.03.

Va ni bila povprečna brzina večja od 30 km, je vzrok ta, ker je dirkače oviral celo pot močan protiveter.

Razpis

propagandnega juniorskega lahkoatletskega mitinga po dolžnosti, ki ga priredi SK Planina dne 6. maja t. l. ob 9 popoldne na Stadionu (ob Dunajski cesti.)

Ta miting velja za atletične SK Planine in SK Ilirije za juniorski dvojni in se točkuje prva 3 mesta s 3,3 in 1 točkami — stafeta pa dvojno.

Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JLJAZ. Tekalnice je dolga 400 m, je pokrito z ugaski in ima dva nedvigljena zavoja. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atletični — juniorji klubov, članov JLJAZ.

Prijave s priloženo prijavnico šin 3. na klubov in atletični ter šin 3. za mesto, je poslati najkasneje do 2. junija t. l. do 12 popoldne na naslov SK Planina — Fr. Jožič, Ljubljana, Kongresni trg 2.

Program in vrstni red disciplin, ki velja za juniorje C je sledeč: 1. tek 100 m, 2. met krogla 5 kg, 3. skok v daljavo, 4. met koplja 600 gr, 5. skok v višino, 6. met diska kg 1,5, 7. tek 200 m, 8. met kladiva 5 kg, 9. troskok, 10. tek 1500 m, 11. stafeta, 4 × 100 m. Nagrada ni.

Jesenice

»Nočni jezdec«, film poln romantike in lepote divjega zapada predvaja kino Krekov dom danes ob pol deveti uri zvečer. Dodatek: kronanske svečanosti v Londonu, kulturni film i. dr.

Trbovlje

Proslava 20 letnice majske deklaracije prihodnje nedelje bo obsegala dopoldne ob pol 8. zborovanje na trgu pred cerkvijo, popoldne ob pol štirih pa slavnostno akademijo v Društvenem domu. Majska deklaracija je bila prvo državno dejanje, na katerem je bila ustanovljena sedanja naša država, zato tudi vse vabimo na to proslavo.

Na praznik Sv. R. T. se začne cerkvena slovesnost ob devetih.

Unec

V nedeljo na praznik sv. Trojice smo imeli prijetno zabavo. Dekliški odsek Prosvetnega društva skupaj z Marijinim vrtcem sta nam priredila lepo materinsko proslavo z zelo peštrimi sporedi. Vmes so zapeli tudi fantje par pesmi. Vse to se nam zelo ugajalo. Prav ljubki so bili otroci v narodnih nošah z deklaracijami in spevoigro, zlasti mala Marija Puntar je s svojim korajžnim nastopom pritegnila srca nase in vzbudila veselje vseh navzočih. Prav skrbno je bila pripravljena igra, ki so jo izvajala naša dekleta, med katero so vmeš nastopile vile, ki so prav lepo rajale. Tudi udeležba je bila dobra. V prireditvi je položila vso skrb gđ. učiteljica Volčjakova, ki je vse točke sporeda tako marljivo naučila. Urške matere in vsi drugi udeleženci so se prepirali, da je poštna zabava doma v Prosvetnem društvu. Vsa prireditelja je bila kar pod prostornim kozolcem, kjer smo napravili provizoričen oder, ker nimamo še dovolj velike dvorane.

Radio

Programi Radio Ljubljani

Sreda, 26. maja: 12.00 Pesmi severnih Slovanov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Vse mogoče, kaj kdo hoče (plošče po željah) — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Mladinska ura: Varstvo prirode v slovenskih državah (g. dr. Valter Bohinec) — 18.30 Kako si napravimo model brezmetnega letala (g. dr. Janko Colnar) — 18.40 Pravo in gospodarstvo (g. dr. Jože Vorišič) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Naša žena z vidika higijenske izobrazbe (dr. Milutin Zelič) — 19.50 Sali — 20.00 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča — Prenos koncertne revije Glasbene Matice iz Maribora — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored 22.15 Plošče. — Konec ob 23. uri.

Drugi programi

Sreda, 26. maja. Belgrad: 19.50 Poljudne pesmi, 20.30 Humor. ura — 21.00 Plesna gl. — 22.30 Schumann: Kvintet — Zagreb: 20. Konec. po željah — 22.30 Plesna gl. — Dunaj: 19.35 Requiem — 22. Voj. godba — Praga: 19.30 Laska gl. iz Bratislave — 20.45 Več. konec. — 22.30 Plošče — Varšava: 19.55 Operetna gl. 21 Chopinov konec. — 21.45 Rad. ork. — Milan-Trst: 20.40 Konec. ork. Gloria — 21. Ernani. lir. drama — Rim-Bari: 21. Godba na pihala — 22.15 Veseloliga — Berlin: 20.10 Rad. ork. — Bratislava: 20.10 Pester pokrajinski večer — Frankfurt: 20.10 Operetne melodije — Hamburg: 20.10 Plošče 20.45 Rad. ork. — Köln: 20.10 Rad. ork. — Königsberg: 20.10 Pester spored — Lipsko: 20.10 Zab. konec. 21. Več. konec. — Monakovo: 20.10 Pester spored — 21. Zab. konec. — Stuttgart: 20. Rad. ork. 21.15 Plošče.

Mariborsko gledališče

Sreda, 26. maja: Zaprti. Četrtek, 27. maja ob 20: Dolarska princesa. Znižane cene. Zadnjič.

Poravnajte naročnino!

Stara, dobro vpeljana konfekcijska trgovina v Ljubljani se proda ali da v zakup.

Natančneje potom Aloma Company d. z o. z. v Ljubljani, Aleksandrova cesta 2/I.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonoska, 3 mm visoka politna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

KINO UNION

Fremiera prekrasnega filmskega dela

EJ UHNJEM

(Brodarji iz Volge)

INKISINOV VERA CORENE

TEL. 21-24 MATICA

Kriminalni film

Harry Piel in njegov najboljši prijatelj (Volčjak kot sotrudnik policije)

TEL. 27-30 SLOGA

Premiera velikega nemškega šlagerja: „Man spricht über Jacqueline“

Žena brez sramu

Albrecht Schoenhals Sabine Peters

Najnovejši šurnali v vseh treh kinih predvajajo kronanje v Londonu i. t. d., i. t. d.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Službeiščejo

Manufakturst

z večletno prakso, agilen prodajalec, želi premeniti mesto. Ponudbe prosil na upravo »Slovenca« pod »Izurnjen manufakturst« št. 8359. (a)

Službodobe

Dve vezilji

za vezenje v zlato in »Nadelmateriel«, perfektni, sprejme takoj Nikola Ivković, Novi Sad. (b)

Iščem gospoda

zmožnega voditi informacijsko pisarno, ki bi pristopil eventualno tudi kot družabnik. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Družabnik« 7790. (b)

Samostojna kuharica

ki je večja vseh kuh in močnatih, se išče za hotel. Starost 25—40 let; plača po dogovoru; nastop takoj. Ponudbe na: g. Minko Terstenjak, p. Laško. (b)

Mladenič

16 let star, pošten, priden, se sprejme v trgovino. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8344.

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujemo po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEŽ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krečev trg 10, tel. 37-62.

Hranilne vloge

raznih denarnih zavodov vnovčuje, delnice in vrednostne papirje nakup in prodajo izposluje najbolje proti gotovini takoj koncesionirana trdka AL. PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I., telefon 35-10. (d)

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40

vam vnovči

VLOGE

vseh denarnih zavodov najbolje. — Obrnite se le na naš zavod, ker vam po potrebi tudi vnaprej pošljemo gotovino. — Za odgovor priložiti za Din 3.— znamk.

HRANILNE VLOGE

Mestne hranilnice ljubljanske, več stotisoč takoj proda,

prevzame tudi v zameno hranilne vloge ljudske posojilnice ali Banovinske hranilnice.

Vlogo Hranilnega in posojilnega zavoda, večji znesek, pa proda, vnovči pa hranilne vloge raznih drugih zavodov po najvišji ceni takoj v gotovini.

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14

Telefon 35-10

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Razno

Gumbe, plise, entel, ažur

predtisk in monogramne nitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg no-tela Strukelj. (t)

Vinotoč A. Pirch,

Kamnica 6 (5 minut od sole) otvorjen! (r)

G. šoferja,

ki je dvignil na binkostno soboto paket, prosim, naj ga prinese nazaj, ker ni dobil pravega, da dobi pravega — na ime Ing. König. — Šimenc, Kolodvorska 8. (r)

Prodamo VINA

iz Centralne vinarne v Ljubljani

bodo zadovoljila Vaše pvice najbolj!

TELEFON STEV. 25-73

Šivalni stroj

malo rabljen, pogrezljiv, z okroglim čolnikom, ki tudi šitka, poceni napredaj. Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Sveže najfinije norveško ribje olje

iz lekarn

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

TEL. 2951

DRVA PREMOG

IVSCHUMI

DOLENJSKA CESTA

Vroče poletne dni Vas Joghurt najbolj osveži.

Kolesa

moška in damska, raznih znamk, napredaj po neverjetno nizkih cenah. — Stara kolesa jemljemo v račun. — Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Lesen paviljon

prikladen za bife, nahajajoč se pri železniški postaji Otoče na Gorenjskem, ugodno napredaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodno« 8365.

Zahtevajte povsod

pristno »Jogourt« mleko od Prve ljubljanske mlekarne, Tyrševa cesta 17.

Mnogo ceneje in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14.

Glasba

Različni gramofoni

popolnoma novi, zelo primerni za gostilne, kakor tudi gramofonske plošče poceni napredaj pri specializirani Ranzinger, Masarykova cesta 19. (g)

Gramofonske plošče

Slovenske pete, harmonika, pesni in filmski šlagerji samo po Din 30.— Vzememo v račun tudi stare plošče. — Vamemo v račun tudi stare plošče. — PASAŽA NEBOJČNIK

Stanovanja

Trisobno stanovanje

»Kopalnico« se odda: Beethovnova ulica 15, I. II. in III. nadst. ; Zrinjskega c. 7, III. nadst. ; Prisojna ulica 1, I. enosobno in 2 dvosobni stanovanja; Prisojna ul. 3, trisobno, III. nadstropje event. visoko pritličje. 8

Vnajem

Za pisarno

dve sobi v pritličju, center, takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8370. (n)

Vinski paviljon

na veleseljmu se ugodno odda v najem. Pojasnila daje Uprava veleselja.

Posedstva

V Brežicah

in okolici so napredaj niše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsvega veleposedstva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Vinogradno posestvo

9 oralov, lepa stanovanjska hiša, v Ivanjševcih pri Gornji Radgoni - napredaj. — Pojasnila daje: Franc Kirbiš, Murska Sobota. (p)

Sirite »Slovenca«!

Franc Sušnik
posesnik in gostilničar
V globoki žalosti naznanjamo, da je naš dobri oče, stari oče, stric, tast in svak, gospod
Franc in Miroslav, sinova; Marija in Kristina por. Černjevič, hčeri; Fanika in Marija, snahi; Jaka Černjevič, inšpektor drž. železnice; zet; Nada, Bojan, Marija, Cvetka, vnuki, in ostalo sorodstvo.
V turek, dne 25. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 27. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.
Trbovlje, dne 25. maja 1937.

NAZNANJAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL DNE 24. MAJA T. L. GOSPOD
JOSIP JAKOPIČ
PRESEDNIK OBRTNE BANKE
V BLAGOPOKOJNIKU IZGUBI NAŠ ZAVOD ZASLUŽNEGA SODELAVCA, KI SE JE OD USTANOVITVE ISTEGA NEUMORNO UDEJSTVOVAL V NJEGOVI UPRAVI
OHRANILI MU BOMO TRAJEN SPOMIN
LJUBLJANA, DNE 25. MAJA 1937
UPRAVNI SVET IN RAVNATELJSTVO OBRTNE BANKE V LJUBLJANI

Rudolf Timmermans: 54

Junaki iz Alcázarja

Drugi dan, v petek, 25. septembra, vikne Angel, ki je na opazovališču, iznenada: »Fuego! Fuego!«

Ob tem klicu bi bili skoraj vsi stekli v kritje, kakor že tolikrat. Toda nekaj tako radostnega, zmago-slavnega je v tem klicu in Angel sam gleda še v daljino, ne da bi si iskal zavetja.

»Angel, kaj pa je? Zakaj pa rjoveš, Fuego!«
»Sveta nebesa, na to niti pomislil nisem v svojem razburjenju! Tamle v Venti del Hoyo se na metre visoko vzdigujejo curki peska iz zemlje. To morajo biti le naše baterije, ki obstreljujejo rdeče. In tisti bliski iz topovskih cevi, so baterije sovražnika.«

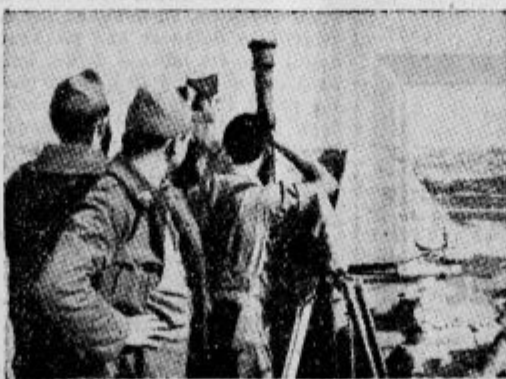
Ko iskra prešine ta vest ves Alcázar in časopis more le potrditi to novico, ki so že vsi vedeli zanjo. Ni moči povedati, kje je radost večja — ali pri hrabrih bojnikov ali pri ženskah in otrocih. Odkar je eksplozirala mina, niso bili ti nič več na dvorišču, marveč so bili ves čas zaprti v kletih, ker radi obstreljevanja s topovi in radi naskokov oblegalcev na strelno pročelje niso bili taki sprehodi po notranjem dvorišču nič več varni.

Vse nadaljnje naskoke sovražnika preudarno odbijejo na ko drugi dan straže opazijo, kako so se sovražne baterije za štiri do pet kilometrov umaknile in da ondi tičijo zadetki sledečih jim topov osvoboditeljev, se večja veselo navdušenje, ki je v poslednjih dneh kar prerodilo utrjene, razcapane postave. In navdušenje je tako veliko, da mora časopis narahlo posvariti vse tiste, ki širijo že govorice o dnevu in uri

osvobojenja: »Ponoviti moramo, kar smo že včeraj priporočili:

»Bodite vedri in mirni, a zaeno še enkrat tako previdni pri izvrševanju vsakršnega posla!«

»Vidiš, Filipe, zdaj so le še ure do odrešenja. In kar si ti, pesimist, govoril o nekakšni tretji mini, je le gola bedarija.«

Sovražnik odhaja. Pogled z Alcázarja proti severo-vzhodu.

»Zdaj je to že bedarija — zdaj! A kdo ve, če nam ne bi sicer rdeči porinili še eno mino pod slamnjačo!«
V nedeljo zjutraj začno rdeče baterije, ki so še ostale na svojem mestu, iznova rjevati. Poleg lažjih topov je tu tudi nekaj 15.5 cm topov. Ti dajejo iz sebe, kar le zmorejajo, in malokdaj so rdeče baterije tako naglo streljale.

»Za slovo nam pojejo budnico. To je jako lepo od njih,« pravi smehljaje se Juan, kadet, svojemu tovarišu.

Oba sedita sporaj v kletih, pri nekem oknu na esplanado, pri svoji strojni puški. Ta postojanka je zdaj izredno važna, ko imajo obleganci esplanado v rokah. Če bi ne bilo tu v kleti pažnje, bi mogli rdeči kar izlaha prilesti v Alcázar.

Hladno, septembarsko jutro je.

Jaina mrazi, dvigne ramena in utrjeno zazdeha.

»Ze cela večnost je, odkar sva prišla semkaj. Ali se spominjaš, kako sva tedaj rekla: Štiri pet dni?«

»Spominjam se. A danes je konec!«

»Saj je zadnji čas!«

»No, če bi bilo treba, potem bi...«

»Midva že. Ali pa veš, koliko težkih strojnih pušk je še uporabnih?«

»Ne.«

»Samo pet! Vse druge so se obrabile. — V lazaretu, je snoči dejal Marin, imajo še eno ampulo kloroforma, kar zadošča samo za eno uspavanje — in pol litra alka...«

Tedaj strahovito zagrmí!

Oba kadeta vrže tri metre nazaj v steno.

Krog njiju je popolna tema. Črn oblak prahu se vali od zunaj v ta prostor.

»Juan?«

»No?«

»Ali se ti je kaj zgodilo?«

»Nič.«

»Le brž k strojni puški! Ali moreš?«

»Morem, če jo bom spet našel.«

»Jaz sem že pri njej. — Kako je to vse svinjsko!«

Na vso moč naglo čistita stojno puško, a venomer pogledujeta ven, kjer se debeli oblak prahu polagoma porazgublja.

Celotna naročilna na:
Lepotstvo in Ljudsko knjižnico
Zbirko domačih pisateljev
4 vezane knjige mesečno Din 0-1
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA